

SZÍNHÁZ

A MAGYAR SZÍNHÁZI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA

DRÁMAMELLÉKLET 2007. MÁJUS

Kárpáti Péter AZ ÖLDÖKLŐ TEJCSARNOK (avagy A néma írógép titka)

Rejtő Jenő *A detektív, a cowboy és a légió* című kisregénye,
valamint egyéb Rejtő-szövegek felhasználásával

SZEMÉLYEK

NANY (*Maud, Pepita Ofélia*)
EGYSZERŰ, azaz Vörös Plack (*Potrien őrmester*)
JENŐKE
ÉGŐSZEMŰ IFJÚ (*Gróf*)
DOSTOJEWSKY (*Bérgyilkos*)
PUSKENOVICS (*Warins*)
IGALDYS (*Wágner úr*)
BARTHOLDY (*Bankelnök*)
NÉVHAMOS (*Navigátor, Fülíg Jimmy*)

Gépzongora, a tizedik főszereplő

ELSŐ RÉSZ

Jenőke felhúzza a gépzongorát

NYITÁNY AZ ÖLDÖKLŐ TEJCSARNOKHOZ
Az asztaloknál ülnek és írnak. Jenőke, a kétballábos pincér zenére kiszolgál, illetve botlik, piruettezik, kezéből repül a tálca, tej, péksütemény, Jenőke utánakap, átesik a pulton, Nany, a tulajdonosnő elkapja, és a kezébe nyom egy újabb tálcat...

I.

Csend

DOSTOJEWSKY (*dúdol*) Én vagyok a néégeer béébi,
Tessék engem jól megnézni –
Warinsnak estére meg kell halnia!

PUSKENOVICS *Well.* Warins halála csak egy jól irányzott
döfés dolga.
DOSTOJEWSKY Borda közé.
PUSKENOVICS *Well.*
DOSTOJEWSKY Én vagyok a néégeer béééébi –
Vagy maradjunk a jó öreg pisztolynál?
PUSKENOVICS *Well.*
DOSTOJEWSKY Mondj már valamit!
PUSKENOVICS A pisztoly ott van a fiókban.
DOSTOJEWSKY Megtöltve.
PUSKENOVICS A pisztolynak el kell sülnie ugyebár.
DOSTOJEWSKY De ott van a kötőtű is.
PUSKENOVICS Lejár a kilincs.
DOSTOJEWSKY Pizskavas.
PUSKENOVICS Dante-szobor.
DOSTOJEWSKY Az agancs.

Csend

PUSKENOVICS Szóval a pisztoly az kutya.
DOSTOJEWSKY Nem kutya, de szájkosár – nem szájkosár,
hangfogó kell rá, ez bonyolítja...
PUSKENOVICS Az agancsot leszerelni – hol a srófhúzó?
DOSTOJEWSKY *Well.* Maradjunk egy pompás törődőfésnél.
PUSKENOVICS Vagy egy görbe késsel a fejét levágni? –
Hányszor mondjam, hogy nem kell se cukor, se tej, se tejszín!
Hányszor mondjam, hányszor mondjam, te jószagú úristen,
mit motyog?
JENŐKE Tejfl... tejsz... hozok...
PUSKENOVICS Mi?
JENŐKE Tejszín tetszik parancsolni?
PUSKENOVICS Nem! Egy görbe kést!
JENŐKE Igenis!
PUSKENOVICS *Halt! Zurück!*

Jenőke felteszi a kezét

Gyorsan vigye innen ezt a tejesfindzsát, le ne ejtse... Ez itt,
ez micsoda?
JENŐKE Ez?
PUSKENOVICS Ez!
JENŐKE K... khh...
DOSTOJEWSKY Na! Bátran!
JENŐKE Kiss... kiskalán!
PUSKENOVICS Tegyük fel, hogy Nietzsche, az őrült filozófus
betér ebbe a tejszarnokba, és rendel egy üres feketét.
Azután vár és remél: most mindjárt kiderül, hogy maga egy
majomember vagy egy felsőbbrendű zseni, mint ez a Dzsí
Dábljú Dostojewsky – hogy a maga agyában van-e agyvelő,
tud-e gondolkodni, barátom, hogy ha se tej, se cukor, ak-
kor... Akkor?! (*Üvölt*) Ad maga Nietzschének kiskanalat,
vagy nem ad Nietzschének kiskanalat?!

IGALDYS Lője le!
NANY Hagyja azt a szegény fiút! Mit ordítózik, inkább fizes-
sen! Jenőke, vidd ki neki a ceheet –
PUSKENOVICS Várjunk! Várjunk! Maga az új fiú?
DOSTOJEWSKY Nem látsz a szemedtől? Mégse vágjuk le a
fejét, mert ott a szőnyeg.
PUSKENOVICS *Well.* Akkor lőjük szét a fejét.
DOSTOJEWSKY Hogy aztán a csillárról is csöpögjön. És mit
írsz Maudnak? Szedegesse kiskalánnal? Fiacskám, elmehetsz.
Nincs más dolgod?
PUSKENOVICS Jó. Fojtsuk meg a függőnyzsinórral.
DOSTOJEWSKY Dögunalom.
PUSKENOVICS De hamar túl vagyunk rajta. Délután kell
Warinst elintézni, mielőtt Maud hazaérkezik.
DOSTOJEWSKY De hová rejtjük a hulláját?
PUSKENOVICS Hát ez az.
DOSTOJEWSKY Diletáns.
PUSKENOVICS Hova a pokolba!
DOSTOJEWSKY Azt ígérted, ezt az egyet kitalálok! Azt mon-
dod, azért mérsz a löversenyre! Na? Megszállt az ihlet, na?
PUSKENOVICS Nem szállt...
DOSTOJEWSKY Akkor elvesztünk. Pedig amíg elrejtetted, ad-
dig én szép kényelmesen megfojthatnám... idióta! Un-
mencs! Agyatlan kiskalán!
PUSKENOVICS Ez az! Dugjunk a fülébe egy kiskanalat!
DOSTOJEWSKY Te a *hullán* gondolkozz! Kapsz öt percet, hogy
elrejtisd valahol!
NANY Mi az, Jenőke, elfáradtál? Pedig alig van rendelés.

JENŐKE Főnökasszony...
NANY Mit suttoysz?
JENŐKE Ki kell hívni a rendőrséget.
NANY Gondolod? Én is gondoltam rá, de hiába. A rendőrök
se rendelnek. A tűzoltó már inkább...
JENŐKE Főnökasszony, az a két vendég –
NANY Ne törődj velük! Három pincéremet üldözött már el
avval a rohadt kiskanállal, ki fogom dobni.
JENŐKE Meg ne próbálja!
NANY Mi baj?
JENŐKE Azok ketten arról beszélnek –
NANY Mi? Nem hallom!!
JENŐKE Meg fognak ölni valakit.
NANY Ejha! És kit?
JENŐKE Valami Warinst.
NANY Nem rossz. Akkor nincs semmi zavar, ha Maud meg-
érkezik. De hová rejtik a tetemet?
JENŐKE A főnökasszony is benne van?
NANY Harminc százalékkal. De ha este hatig nem rejtik el a
Warins tetemét, akkor te is benne vagy, fiam, mert akkor ma
már nem lesz borraivaló.
JENŐKE Hatkor jön Maud?
NANY Hatkor zár a pénztár.
JENŐKE Milyen pénztár?
NANY A fizetőpénztár a kiadóban.
JENŐKE Milyen kiadóban?
NANY Szíves Szavak vagy a Regényes Regénytár...
JENŐKE De az a bajszos kifejezetten azt mondta, hogy
megnyuvasztja a –
NANY Ó, ezek minden este megnyuvasztanak valakit. Vagy
engem, vagy kiadót. Engem sűrűbben. És mivel ebbe a tej-
csarnokba csupa kalandregényíró jár, elhíheted, hogy több
regénynek vagyok áldozata, mint a Scotland Yard archívu-
mában szereplő gyanús tetemek összesen.
PUSKENOVICS Kávét, fiatal barátom! Üres kávét, kanál nél-
kül!
JENŐKE Értem! Üres kávé, kanál nélkül rendel. Tejjel vagy
tejszínnel parancsolja?
MIND Jenőke!!!

Bűnügyi szignál

2.

WARINS Akárki legyenek, ha nem Maud zörög a zárban. Illetve
a kulcs! De hogyhogy ily hamar meglépett a nagyhercegnő
estélyéről, hiszen még este sincs!? Ne legyen Warins a ne-
vem, ha nyakában nem lesz a nyakék! Maud hanyag nő, de
szereti a higiénit. Ahogy belép, első dolga, hogy ledobálja
ruháit, hogy zuhanyozni menjen. Oh, egek! Micsoda nyak-
ék! Megkaparintom, és olajra lépek – de csitt! Elbújok, illetve
elbújom a függöny mögött, mint egy beteg dongó...

*A Bérnyilkos besettenkedik. Kiveszi a fiókból a pisztolyt, elsül, le-
esik a csillár, ijedten eldobja a pisztolyt, kirohan a konyhába,
behoz egy hatalmas kést, elejti, beleáll a lábába, jajong, ugrál, le-
akarja szerelni a függőnyzsinórt, letépi a függőnyt – Warins
kacag*

WARINS Kihez van kitűnő szerencsém?

BÉRGYILKOS Khm... Nos, ha nem csalódom, nekem nincs nevem. Hívjon csak bérgyilkos úrnak, kis bével, (*Maró gúnnyal*) igen tisztelt Warins!
WARINS Úgy. Szóval értem. És hogy akar megölni?
BÉRGYILKOS Zajtalan pisztollyal, kérem.
WARINS Csacskaság. A szóban forgó pisztoly: *hangfogós*. A „zajtalan” kifejezést settenkedő egyénekre, illetve különleges írógépekre használjuk. Írógéppel viszont nem lehet ölni.
BÉRGYILKOS No, majd meglátjuk.
WARINS Jegyezze meg, kedves fiacskám, hogy ölni írógépen kívül mindennel lehet, kivéve a pisztolyt, a kést és a függönyzsinórt, amikért manapság már nem fizetnek a könyvkiadók. Én például a harmadik fejezetben megöltem az ausztráliai Lady Poczkot a *rejtélyes sörnyitó* segítségével, amely az embert egyetlen másodperc alatt vegyi képletére bontja, ha jól emlékszem, ebből a csinos hölgyből nem maradt más, mint egy kevés koffein és hidrogén, amivel szőkitette a haját. De öltek már, kérem, körömráspollyal, kiskanállal, keresztretjévényel – azonban iparkodjon, kedves, szállja meg az ihlet, mert mindjárt itt lesz Maud, és valahová még el kell rejtsük a hullámat is – mit csinál?
BÉRGYILKOS (*gépel*) Megölöm.
WARINS (*kacag*) Oh, megtisztelt! Nos, hogyan?
BÉRGYILKOS Kihúzzom a regényből.
WARINS Micsoda eljárás! Hallatlan! Kegyelem! Irgaloooo – (*Elhal*)

3.

JENŐKE Nem is rossz cím: *A zajtalan írógép titka*.
DOSTOJEWSKY És ez lesz a büntény megoldása –
JENŐKE Már bocsánat, szerkesztő úr, de az írógép az én ötletem volt!
DOSTOJEWSKY Nevetséges. Maga csak kimondta az én gondolatomat.
NANY Hova méysz, Jenőke?
JENŐKE A szerzői jogvédőbe. Levédetem az írógépet...
NANY Ide figyelj, kisfiam! A vendégeink nem szorulnak rád, elég hülyeséget írnak azok maguktól is. De ha van egy jó ötleted, ne sajnáld tőlük, mert itt nem babra megy a játék: itt kávéról van szó! Uraim! Rendkívül fontos, hogy Warins tetemét idejében elrejtsek, mert nincs több hitel este hatig!
PUSKENOVICS Disznóság! – Megjegyzem, ha kihúzzuk Warinst, nem kell elrejtteni: eltűnik magától, mint a láthatatlan tinta.
DOSTOJEWSKY Marha.
PUSKENOVICS Mi?
JENŐKE Kémény!!!
PUSKENOVICS Micsoda?
JENŐKE Gondolják, ha megjön Maud, első dolga, hogy megnézze a kéményt?
NANY Maud okos és kemény nő, és a végsőkig elszánt, hiszen a cári család ékszerei forognak kockán. De lehet, hogy használható a kémény... Mit szólnak hozzá, fiúk?
JENŐKE Megjegyzem, nekem részesedés jár.
DOSTOJEWSKY Tél van.
JENŐKE Mi, kérem?
DOSTOJEWSKY Fűtik a kastélyt. A kandallóból kitóduló füst mindent elárul.
JENŐKE A kémény igenis jó! Mert ha füstöl a kandalló, azt gondolják, nedves a fa! Elvégre Maud nem kéményseprő – vagy kérdem én: Maud egy kéményseprő?

PUSKENOVICS Fogja be a pofáját!
NÉVHÁMOS Hozzon két kefir – kiskanállal!
JENŐKE Én és a kefir! Hát mi vagyok én?
PUSKENOVICS Pincér.
JENŐKE Mit vitatkoznék ezekkel?
NANY Hát ne vitatkozz.
JENŐKE Elvárható, hogy mást is elismerjenek? Hogy hívják ezeket? Van már nevük?
NANY Hogyne! Az ott a híres Dzsi Dábljú Dostojewsky. A másik meg Puskenovics.
JENŐKE Mélyen sajnálom, de sajnós... biztos én vagyok műveletlen... (Háhá!) Tudja, főnökasszony, hogy én majd megmutatom nekik?
NANY Vidd ki a kefir.
JENŐKE Én is írok egy regényt! Nagy vicc!
NANY Kiskanál...
JENŐKE És igenis a kéménybe fogom elrejtteni Warrin – nem Warrinst, *Barrunsot*, aki egy *Mabel* nevű leánynak jogtalanul elbitorolja az ékszereit, amit az álruhás cár bízott a hűséges leányra az orosz forradalom idején!
NANY Kolosszális.
JENŐKE És nemcsak az ékszereket rabolja el ez a Warr... Barruns, hanem a cári család unokaöccsét is, aki nyomorék. Később zsarolja Mabelt –
DOSTOJEWSKY Egy Mazagrint!
JENŐKE És nemcsak azt a nyomorék öcsöt tartja magánál –
NANY Ma még szolgálj ki őket, kérlek. Majd ha kétszázezer példányban nyomják a könyvedet –
JENŐKE – le se köpöm ezeket a ponyvaírócskákat, kultúrtörmeléket. Az enyém, az nem lesz füzet, hanem keményfedelű! Értékes gondolat is lesz benne!
NANY Isten áldjon meg, Jenő, vidd már ki azt a Mazagrint!
JENŐKE (*viszi*) És kényszeríti a nőt, hogy egy revüben táncoljon, és közben szuggerálja...
DOSTOJEWSKY Ki? Mi szuggerálja?
JENŐKE Amíg szuggerálja, addig a nő kitűnően táncol! De a világhíréhez szükséges a Warins –
DOSTOJEWSKY Milyen Warins?
JENŐKE Barruns! Ki beszél itt Warinsról? Barruns! A Barruns magnetikus hatása! Tessék! Mazagrint!
IGALDYS Nem tudja valaki véletlenül, hogy mennyi ideig tart egy legionárius kiképzése?
JENŐKE Két hónap, teljes menetfelszereléssel! ... És a nyomorék is beáll a légióba –
IGALDYS Tolószékestül?
JENŐKE És a tolószékre géppisztoly van fölszerelve, de álcázva, hogy –
DOSTOJEWSKY A kémény akkor lenne jó...
PUSKENOVICS Mikor?
DOSTOJEWSKY Ha a detektív éppen a kastélyban tartózkodna, és a kandalló füstölése nyomra vezetné...
JENŐKE És ha Warins megérné a detektív érkezését?
DOSTOJEWSKY Nem rossz gondolat.
NANY Nem, uraim! Warinsnak sürgősen meg kell halnia! Nyomtalanul eltűnik este hatig – világos?!PUSKENOVICS Heuréka!
DOSTOJEWSKY Mi van?
PUSKENOVICS Bő-rönd!! És leadják a poggyászmegőrzőben!
DOSTOJEWSKY Wickfield kis állomás, feltűnik egy hatalmas bőrrönd –
IGALDYS Amiből csöpög a vér.
PUSKENOVICS Akkor sok kicsi szatyor...

DOSTOJEWSKY Próbálj meg *belemenni* végre!
 PUSKENOVICS Mibe?
 DOSTOJEWSKY A bérgyilkosba. Próbáld meg átélni egy bűnöző belső életét. Ha te lehetnél a bérgyilkos, és megölhetnéd Warinst – nos, hova rejtenéd?
 PUSKENOVICS Hova?
 NÉVHÁMOS Hát tudják, mit, uram? Maradjon Warins életben! Maud beleszeret, mint az ágyú, Warins jó útra tér, és kiengedi karmaiból MecBoltont, aki a terveket őrzi.
 NANY A Névhámos mindenkit sajnál, csak az olvasóit nem, maga tömeggyilkos.
 IGALDYS Úgy van! Ha tőle függne, még a Titokzatos Mr. Morton is életben maradna!
 NÉVHÁMOS Hát maradjon!
 IGALDYS Ez képtelenség!

Jenőke felhúzza a gépzongorát

NÉVHÁMOS Nany kedves, adjon nekem elsejéig egy túrós lepényt!
 NANY Nem kap.
 NÉVHÁMOS Elsején megadom.
 NANY Hogyan? Süt nekem?
 NÉVHÁMOS Egyem az édes kezeit, olyan flódnikat sütök magának!
 NANY Nem hiszem, maga jellemtelen alak.
 NÉVHÁMOS Szilvalekváros –
 NANY Csöndet kérek! Négy múlt!
 FÉRFIAK Igenis!

4.

A VETKŐZŐSZÁM

Maud spiccesen érkezik a lepezsgőzött estélyiben. Nyakában világit a nyakék (tényleg világit, sőt villog). Maud dúdol, leveti magát az ágyra – az ágy alól decens vértócsából két láb lóg ki. Maud lerúgja a topánkáját, leveszi a harisnyáját, eldobja, a harisnya fennakad a hulla kezén, mely lelóg a padlásfeljáróról. Maud köhög, a kandallóból dől a füst, két láb lóg ki a kéményből. Maud felugrik, táncol, vetkőzik, az ablakhoz szalad, csókokat dobál az utcára, a függöny mögül kilóg egy hulla feje, Maud átesik egy hatalmas, tömött bőröndön, amiből kezek, lábak lógnak ki, Maud kinyitja a szekrényt, hullák potyognak belőle, Maud figyelmét ez is elkerüli, izgatottan turkál a ruhák közt, felkap egy csinos otthonkát, magához próbálja – ahogy vetkőzik és táncol, a hullák szeme fölnyílik, kezek csapkodnak, lábak bokázni kezdenek –, Maud kirohan zuhanyozni. Abban a pillanatban a zene elhallgat, és nyílik a bejárati ajtó. Belép az Egyszerű, azaz Vörös Plack. Vécélehúzás zaja, a Bérgyilkos kijön egy újsággal

PLACK *How do you do!* A hullához van kitűnő szerencsém?
 BÉRGYILKOS Nem, kérem, én a... az áldozat... vagy várjon... nem, nem... azt hiszem, én a gyilkos vagyok.
 PLACK Ne is folytassa! Mindjárt sejtettem! Hova megy?
 BÉRGYILKOS Megnézem magam a tükörben... ki vagyok konkrétan szóval...
 PLACK Várjon, hiszen odabent zuhanyozik!
 BÉRGYILKOS Én?
 PLACK Mindent elront, maga szerencsétlen!

BÉRGYILKOS Ki zuhanyozik?
 PLACK Ki! Ki! Hát Maud!
 BÉRGYILKOS Ja, Maud.
 PLACK Várjon, egyeztessük az időt: hányadik fejezetben vagyunk?
 BÉRGYILKOS Fogalmam sincs.
 PLACK Én tudjam? Kérem, én most léptem ebbe a vacak regénybe! Tizenharmadik vagy huszonegyedik?
 BÉRGYILKOS Nem mindegy?
 PLACK Nem egészen.
 BÉRGYILKOS S miért?
 PLACK Azért, kedvesem, mert a gyilkos a tizenharmadik fejezetben gyilkos, de a huszonegyedikben hulla.
 BÉRGYILKOS *Well*, maradjunk a tizenharmadikban.
 PLACK *All right*.
 BÉRGYILKOS Maga kicsoda?
 PLACK Ne húzzuk az időt. Maud hanyag nő, de a fürdés a mániája. Tizenhat és fél percig fog tusolni, ennyi időnk van, hogy eltüntessük a hullát. Plack vagyok. (*Kezet ad*)
 BÉRGYILKOS Plack?!
 PLACK Az Egyszerű Plack –
 BÉRGYILKOS – avagy Vörös Plack, személyesen?!
 PLACK Mondja, hova próbálta elrejtetni?
 BÉRGYILKOS A kéménybe.
 PLACK Kéménybe?
 BÉRGYILKOS Nem, a bőröndbe.
 PLACK Bőröndbe?
 BÉRGYILKOS Szóval az ágy alá...
 PLACK Pancser.
 BÉRGYILKOS A padlásra! Vagy a függöny mögé akasztva!
 PLACK Úgy, pici fiam?
 BÉRGYILKOS A szekrénybe, oszt kész! Vagy tudja mit? Húzzuk ki a regényből a zajtalan írógéppel!
 PLACK Regény – hulla nélkül annyi, mint túrós béles –
 BÉRGYILKOS Bél nélkül?
 PLACK Menjen az ablakhoz, fiatalember...
 BÉRGYILKOS S miért?
 PLACK Nem kérdezni. Mit lát?
 BÉRGYILKOS Az angolkertet meg a bukszusokat, ott a kertész kakál, ott a szökőkút –
 PLACK Hát még?
 BÉRGYILKOS A műtávtat műhattyúval.
 PLACK És előtte?
 BÉRGYILKOS Semmit. Egy sufnit.
 PLACK És mi van arra a sufnira kiírva?
 BÉRGYILKOS Hu...
 PLACK Parancsoljon. Itt a messzelátó!
 BÉRGYILKOS *Thanks*.
 PLACK Nos? Mit lát? Mi van odaírva?
 BÉRGYILKOS Hulla...tároló.
 PLACK Na látja.
 BÉRGYILKOS Plack úr!
 PLACK Igen?
 BÉRGYILKOS Csak annyit... Igazi öröm nézni, ahogy ön dolgozik!
 PLACK Ne szónokoljunk! Mindjárt vége a fejezetnek, munkára föl! (*Tapsol*) Egy! Két! Há!

Sötét

DOSTOJEWSKY Micsoda agyalágyult marhaság!
 PLACK Sőt! A legzseniálisabb ötleteim egyike!
 PUSKENOVICS Csak el ne mondja a többit!
 PLACK Gondolják el... kijön a Scotland Yard, kiugranak az automobilokból, keresik a hullát, átkutatnak mindent a pincétől a kéményig, de van egy hely, ahova biztosan nem fognak bekukkantani – nos, mi az a hely?
 PUSKENOVICS A hullatároló?
 PLACK Talált.
 DOSTOJEWSKY Plack, maga öregszik.
 PLACK Mert azt gondolja a főfelügyelő: ugyan ki lehet oly balfácán, hogy pont a hullatárolóba rejtse el a hullát...
 PUSKENOVICS Maga.
 PLACK Már bocsánat, de a *tárolóban* nem lehet *elrejtteni*, csak *elhelyezni*.
 DOSTOJEWSKY Hm. Van benne valami...
 PUSKENOVICS „Hullatároló”! Mondja, maga látott ilyet egy kastélyban?
 PLACK Nem is egyet. Százat!
 PUSKENOVICS Maga a családi kriptára gondol.
 PLACK Nohát a gyengébbek kedvéért – de azt hittem, magától is rájön... Hulladéktároló! Csakhogy lekopott a *dék* –
 PUSKENOVICS Viszi innen a piszkos mancsát! Nanykám, életem, ez kiitta a csokoládém, kérek egy *vis maior* csokoládét! Menjen innen a fenébe! Hagyja az embert dolgozni!
 PLACK Á, á, hogy van, kedves Igaldys?
 IGALDYS Jön a front. Szétmegy a fejem.
 PLACK Hol?
 IGALDYS Itt, itt, ahol Barbara megrúgott.
 PLACK Ó, ó, ilyen céllövő a kedves felesége?
 IGALDYS Barbara egy *ló*, maga tulok! De tudja, mi a misztikus? Szegény feleségemet is Barbarának hívják, szétszakad a fejem, csillagokat látok –
 PLACK Nagyon jó! Látja, ezért szeretem magát, mert ilyen jókat mond, milyen kár, hogy nem lett író.
 IGALDYS De hiszen író vagyok!
 PLACK Igazán? Na és mit ír?
 IGALDYS Ördög tudja, elakadtam. Tudja, úgy kezdődik, hogy a légió egy kocsmában toboroz, és kitör a verekedés –
 PLACK Várjon, ha tudom az elejét, az csak megzavar. Kezdje mindjárt ott, ahol a kilencvenedik oldal körül az őrmester kelet felé mutat, és azt mondja: „Fiúk, a pokolba is! Ma megmentjük a légió becsületét! Anavant! Utánam!”
 IGALDYS Igen, véletlenül van egy ilyen rész: nyolcvannyalcadik oldal... (*Olvas*) „Fiúk, az ördögbe is! Ma este eljutunk az oázisba, avagy becsület istenemre” –
 PLACK Ezek eljutnak, nyugi. (*Iszik*) Ezt ugorjuk...
 IGALDYS Maga megitta a turmixomat!
 PLACK Mondtam én, hogy eljutnak az oázisba. És azt is ugorjuk, kérem, hogy a nap roppant, duzzadt korongja parázslott, és a szürke horizonton tevé alakok vonultak fejjel lefelé a délibáb égre vetített, néma filmszalagján – kezdje inkább ott az olvasást, hogy a sejk hordáit egyenlővé tették a földdel.
 IGALDYS (*olvas*) „Végre lepihentek. Mindenfelől sebesültek nyöszörgése hangzott, a távolban elhalt a harci dübörgés. Elcsendesedett minden, és a sejk hordái szinte egyenlővé lettek a földdel. Aztán mindenkit” –
 PLACK – befedett a sivatag állandóan röpdöső pora, blabla, tovább! Ezeket elengedhetné nekem, a röpdösést.

IGALDYS Szó sincs röpdösésről. A *szállongó* por fedte be őket.
 Röpdösni a keselyűk szoktak. – Maga megitta a kávémat!
 PLACK Egészségemre! Térjünk a tárgyra. Szóval nem tudja, hogy legyen tovább...
 IGALDYS A végére már van egy hatásos rész, amikor leleplezik a leleplezést, de addig hiányzik ötven oldal –
 PLACK Nagyon egyszerű! Nincs véletlenül a regényben, illetve a légióban egy mellékszereplő fiú, egy hallgatag fiú, szomorú és cingár, senkivel nem bizalmas –
 IGALDYS Várjon csak... van egy ilyen fiú...
 PLACK Milyen szerencse! Maga épp a harcnál tart, és ez a fiú megsebesül, hánykolódik, hörög a szanitéckocsin, odahívja a főszereplőt, és meggyónja a főhősnek a halálos pillanat közeledtével –
 IGALDYS Mit?
 PLACK Nem mindegy? Találjon ki valamit! Megölte a cárt!
 IGALDYS Hogy én – a cárt?
 PLACK Nem maga – a fiú! Kirabolta a Szerencsejáték Részvénytársaságot, vagy apját agyonverte, és elvette az anyját, vagy vallja be, hogy ő egy nő, és szerelmes a kapitányba – mindegy, a lényeg, hogy tüdőlővése van, ezért olyan halkán beszél, hogy a főhős mindig visszakérdez, hogy „mit mondott? mit mondott?”, érti, kétszer mondja el, az kétszer annyi oldal, és a fiú vagy lány csak mondja-mondja, azután hörög, visszahanyatlik, és –
 IGALDYS – és meghal.
 PLACK Meggyógyul.
 IGALDYS Hülye.
 PLACK Attól még meggyógyulhat.
 IGALDYS Maga a hülye! Ennek mi értelme?
 PLACK Gyorsan kérjen túrós bélest!
 IGALDYS A fiú vagy lány?
 PLACK Nem! Maga!
 IGALDYS Túrós bélest!
 JENŐKE Igenis, sir! Kanállal vagy villával parancsolja?
 PLACK Túróval meg bélel! Na! Szóval képzelje el, micsoda izgalom: meggyógyul a haldokló, ott menetel a futkározó porfátylak alatt, és valaki *tudja* a titkát! Érti? És azt hiszi, hogy zsarolni fogja!
 IGALDYS Értem.
 PLACK És el akarja tenni láb alól.
 IGALDYS Világos.
 JENŐKE Tessék parancsolni.
 PLACK Köszönöm, fiam. Szerez mérget –
 JENŐKE Tessék?
 PLACK Vagy mérges kígyót. (*Eszi a bélest*)
 JENŐKE Igenis.
 IGALDYS Micsoda szemtelenség, egyszerűen odatelepszik az ember asztalához, amikor látja, hogy alkot!
 PLACK (*feláll*) Jó étvágyat. És kéz- és lábtörést.
 IGALDYS Várjon, és mi legyen a legvége, mi süljön ki ebből?
 PLACK Kapja meg a becsületrendet.
 IGALDYS A fiú vagy lány?
 PLACK Nem! A mérges kígyó! (*Odamegy egy másik asztalhoz*)
 Mit ír?
 BARTHOLDY Fene tudja, ide kéne vagy harminc oldal, amíg Melville visszatér Skóciából, hogy leszámoljon a kapitánnyal –
 PLACK Nagyon egyszerű! Talán akad egy rész a regényben, amikor a főfelügyelő teát főz a Scotland Yardon, és a nyomozás holtpontra jutott –
 BARTHOLDY Véletlenül van egy ilyen rész.

PLACK Ez nagy szerencse. Mert akkor valaki jelenti, hogy megkerült a táska, amibe a csatahajó tervét rejtették. És így semmi akadály, hogy vízre bocsássák az atomromboló naszádot.

BARTHOLDY Micsoda hülyeségeket beszél? Az atomrombolás ma még csak elmélet! Vágyálom!

PLACK Könyörgöm, ne vágja le a szárnyaimat! Vagyis az enyémet már régen lenyeste az a női démon (*Nanyra mutat*), de hadd szárnyaljon az olvasó! Egy kis *képzelet*, jóember! Szabadságszerelem, atomromboló! Pittyegnek a morzejelek, pity-pity: megkeruelt a narancsszínúe taaska – vagy olyan színű, amelyet maga megálmodott –

BARTHOLDY Véletlenül éppen narancsszínűt... Na de az a táska nem kerülhet elő, csak a hepiendnél...

PLACK Akkor ez egy piros táska –

BARTHOLDY Hova túnt a tejfeles túróm?

PLACK Ejnye, hova mászott? (*Megette*)

BARTHOLDY Maga napról napra erőszakosabb lesz, Plack, legyen szíves, hagyjon írni.

PLACK (*a Névhámosra mutat – döregve*) Sztratoszféra!

NÉVHÁMOS Maga beleolvasott a hátam mögül?

PLACK Innen?

NÉVHÁMOS Akkor hogy találta ki?

PLACK Egyszerű. Maga rágta a hüvelykujját, aztán beletúrt az orrába, kitepte az utolsó hajtincset, és a mennyezetre bávadt, tiszta sor: a maga gyagyás grófja a Riviéráról a sztratoszférába emelkedik. És a masamód mint potyautas elbújik a Navigátor poggyászában.

NÉVHÁMOS Nahát! Nem találta el! Maga se mindentudó! Amikor felszáll a léggömb, a masamód az utolsó pillanatban elkap egy háncsot a kosár fenekén, ott lebeg ég és felhők között, érti, muszáj lesz bebocsátani –

PLACK Elegem van magából.

NANY Plack! Ide hozzám!

PLACK Parancs, én édes katasztrófám! Tudja, hogy a maga lényében még mindig van valami?

NANY Semmi sincs a lényemben, felejtse el. Ha szerelmet vall, kidobom. Itt komoly üzletről van szó...

PLACK Miről van szó?!

NANY Ne ordítson.

PLACK Miről?? – kérdezem oly lágyan, mint az alkonyi szellő, zizegem oly odaadóan, mintha nem is a pénztárpultnál, hanem az erkélye alatt –

NANY Befejezte?

PLACK Megcsinálom! Ne is folytassa!

NANY Azt se tudja, miről van szó. – Most mi van?

PLACK Hallgatok.

NANY Nos, van nekem egy vidéki sógorom –

PLACK Értem. Feleségül veszem a lányát, betársítom a tejivóba, esetleg megölöm a zenélő autogénavágóval, pedig ezzel feláldozom legzseniálisabb ötletemet –

NANY Térjünk a tárgyra.

PLACK Térjünk a tárgyra, nagyon helyes! Beszéljünk a túróslépenyekről!

NANY Egy morzsányi előleget sem adok! Először maga szállít!

PLACK Milyen helységben van a vidéki sógor?

NANY Itt van a tejjivóban.

PLACK Értem. Tolni kell. Hová?

NANY A sógor nem béna, nincs semmi baja, csak tehetségtelen. Rábészéltem, hogy jöjjön fel a faluból, hogy munkát

adjak neki. De alkalmatlan szegény. Maga a rakás szerencsétlenség.

PLACK Én?

NANY A sógor. Szóval azt gondoltam, hogy egy ilyen Dostojewskynak vagy Dábljú Éjdzs Puskenovicsnak még kinőheti magát –

PLACK Vagy említhet engem is...

NANY Úgy van. Szóval hogy ész és tehetség nélkül az írással még mindig tud keresni szegény valamicskét –

PLACK Milyen bokája van! Azaz milyen igaza van! Maga nagyon okos asszony, ha mi ketten összefognánk –

NANY Hagyja, én kiszállok. De ha megtaníttja a sógoromat kalandregényt írni, akkor én fizetek magának négy kávét és ugyanannyi túró süteményt.

PLACK Ennyi az egész?

NANY Nem nagy munka?

PLACK A négy túrósról beszéltem. Kevés! Életem, boldogságom, ez hat túróért is fejedelmi teljesítmény!

NANY Legyen! Idehívjam a sógort?

PLACK Nem szükséges. Ebben – mint minden másban – csalahatatlan vagyok: megszagolom a dilettánst, ezer kilométerről...

JENŐKE Parancsol az úr?

PLACK Semmit, kispofám. (*Megy, szimatol*) Csak ír meg sír meg sír meg ír meg írogat, izzik a füle – ábrándos lelkiéletet folytat a témával, mit neki, hogy hatkor zár a kiadó! (*Leül az Égőszemű ifjúhoz*) Uram! Maga az én kezem alatt csodákat fog művelni!

ÉGŐSZEMŰ Örvendek.

PLACK Én vagyok Plack. Az Egyszerű Plack – igen, ne nézzen így, én, vagyis mi, személyesen! A Plack! A Vörös Plack! Írunk? Írogatunk? Mit, ha szabad kérdeznem?

ÉGŐSZEMŰ Búcsúlevél...

PLACK Jó cím, csak kell még hozzá valami. Mondjuk, *A halhatatlan búcsúlevél*...

ÉGŐSZEMŰ Nem, ez halálos.

PLACK *A halálos búcsúlevél*. Nem rossz. Vagy *Az öldöklő búcsúlevél*, és a végén kiderül, hogy a Tintagyár portása a gyilkos – nem erről szól?

ÉGŐSZEMŰ Nem.

PLACK Hm. Kötve hiszem. Nos, miről?

ÉGŐSZEMŰ Valaki öngyilkosságra készül, és elmegy a tejcsernókba, hogy utolsó levelét megírja –

PLACK És most jön a fordulat!?

ÉGŐSZEMŰ Úgy van. Odaül egy hórihorgas, vörös hajjú pojjá, és az illető nem képes befejezni a levelét, amíg –

PLACK – amíg nem jön egy nő!

ÉGŐSZEMŰ Milyen nő?

PLACK Valami ismeretlen. Mégis ismerős. Mert ilyen a szerelem, barátocskám, pont mint a regényekben: meglátják egymást, megkondulnak a szívharangok, és a fiúnak, sutty!, máris elment a kedve az öngyilkosságtól. De már magára vállalta, hogy ő a tettes, és véletlenül az ujjlenyomata is egyezik. Ez aztán a bonyodalom! Az öngyilkos életben marad!

ÉGŐSZEMŰ Meghal. Igaz, hogy pofozkodik előzőleg, de meghal.

BARTHOLDY És hová rejtik?

JENŐKE A kéménybe. Elsőrangú ötlet. De itt mindent lenéznek, ami a másé.

PUSKENOVICS És a hullatároló, ahhoz mit szólnak? Tudják, hogy a lóversenyen találtam ki? Milyen furcsa az emberi elme!

PLACK Maga? Egy Puskenovics találta ki?

PUSKENOVICS Az üggetőn. Nem nagy ötlet, de használható.
 PLACK Különben a kéményt is én adtam el tavaly Dzsí El Kovácsnak, egy ötvenezer fontos letét elhelyezéséhez. A kéményt tehát *szintén* nem maga találta föl...

DOSTOJEVSKY Ilyesmiben nincs új a nap alatt...

JENŐKE Kivéve talán egyetlen művet...

PLACK Igen? És melyik az?

JENŐKE *A néma írógép titka*. Ismeri?

PLACK Ki írta?

JENŐKE Én. Illetve én fogom.

BARTHOLDY Hát én mondom magának újat, na hallja! Tavaly eltettem láb alól egy portugál özvegyet, és pralinés díszdobozban vitték Lisszabonból Pekingbe. De a titokzatos hamvakat a *Forradásos* ellopta a Mézes Mackó raktárából –

PUSKENOVICS Jó! Akkor én kitalálom, hogy Warinst a kéményben elhamvasztják, és mire Maud megérkezik, valaki zsebre vágja egy fiolában!

DOSTOJEVSKY Ez nem is rossz. Dr. Dettlingtonnál lehetnek fiolák.

ÉGŐSZEMŰ Megkérhetném az urakat, hogy hordják el magukat az asztalom környékéről?

PLACK Úgy van! Hagyjanak minket dolgozni!

ÉGŐSZEMŰ Maga is...

PLACK Mi?

ÉGŐSZEMŰ Takarodjon!

PLACK Nem ismeresz még, fiacskám, én nem vagyok sértődős.

ÉGŐSZEMŰ Akkor könyörögve kérem, hogy menjen el!

Kérem, menjen el, hagyjon békén!

PLACK Mit sírsz, öregem?

NANY Hagyják azt a szegény fiút!

PLACK Nahát ide figyelj, kedves sógor, tudok én így is beszélni! Ne virnyákolj, mert lekeverek! Tudod, ki vagyok én?

ÉGŐSZEMŰ (*sír*) Plack, a Vörös Plack.

PLACK Itt nem babra megy a játék! Hat tőróssal vagyok ebben az üzletben, úgyhogy nem könnyeket akarok látni, hanem tintát meg vért! Akkor is megtanítlak regényt írni, ha beledöglesz!

ÉGŐSZEMŰ De én nem akarok regényt írni!

PLACK (*utánozza*) „Nem akarok regényt írniiii!” Nézz magadra, te mamlasz! Édes cicám, ó, kis önismeret...! Megmondta a nénikéd, hogy mi vagy te: egy nebuch! egy schlemmil! egy tökfilkó! egy fajankó! egy élhetetlen! egy tehetségtelen! Semmire nem vagy jó, legföljebb az irodalmi Nobel-díjra!

ÉGŐSZEMŰ Nem akarok Nobel-díjat, nem akarok! Hagyjanak békén!

PLACK Márpedig, édes fiacskám –

NANY Plack! Egyszerű Plack! Vörös Plack!

PLACK Ne zavarj, édes szívem, látod, hogy dolgozunk...

NANY Nem ő a sógor...

PLACK Mi? Nem ő a sógor?

NANY Nem ő a sógor.

JENŐKE A sógor én vagyok.

Csőnd

PLACK *A sógor én vagyok* – nem is rossz cím. És a végén kiderül, hogy a gyilkos a detektív anyósa volt.

BÉRGYILKOS Pénzt vagy életet!

WÁGNER ÚR Életet.

BÉRGYILKOS Barom! Pénzt vagy életet! Nem hallotta?

WÁGNER ÚR Mit ordít! Azt hiszi, süket vagyok? Miután szabad választanom, hogy a pénzemet adjam-e, hát én az életemet ajánlom.

BÉRGYILKOS Ha komédiázik, pórul jár. Háromig számolok...

WÁGNER ÚR Három! Mondtam, hogy az életemet megkaphatja. Én ingyenélő vagyok, hát az életre nincs rezsim. De honnan veszek másik ötven centet, ha ezt odaadom?

BÉRGYILKOS Utoljára figyelmeztetem...

WÁGNER ÚR Verje ki a fejéből, tisztelt martalóc úr, hogy én magának akár csak egyetlen vasat is adjak. Nincs rá eset, higgye el, drágám...

BÉRGYILKOS Ha hülyéskedik, úgy főbe lövöm, mint a legyet!

WÁGNER ÚR Ne ordítson, maga ló! Idecsődíti nekem a rendőröket!

BÉRGYILKOS Mondja, maga bolond?

WÁGNER ÚR Persze... Ide hallgasson, rablovics úr, adjon nekem egy dollárt, és futni hagyom. Na? Mit vitatkozzunk soká, nem igaz?

BÉRGYILKOS Maga futni hagy?! Örüljön, ha nem bántom, és elmegyek.

WÁGNER ÚR Ez is egy álláspont, de nem az enyém. Hupplá!

... Ne remegj, pajtás, csak csuklottam! Az én álláspontom más. Ha elmegy, akkor én előveszem a késemet, és szanzen a nyakszirtjébe hajítom hátulról. Há! Há! *Well, my dear gyilkos!* Zsebkésvetésben az öreg Wágner olimpikon lehetne! És rekordidő alatt úgy a bicskámat, mint az egy dollár tarifát kiveszem magából! Na? Választhat: pénzt vagy életet...

BÉRGYILKOS Uramisten. Magának kék szakállá van?

WÁGNER ÚR Színvak vagy? Én vagyok a Kékszakáll! Ilyen egy hülye sztrovacsek.

BÉRGYILKOS De értse meg, uram, nincs pénzem, és nem akarom lelőni.

WÁGNER ÚR Miért?

BÉRGYILKOS Sajnálom magát!

WÁGNER ÚR Mi közöm ahhoz? Maga ne legyen jó az én egy dolláromért! Tessék csak lőni!

BÉRGYILKOS Nem! És most elmegyek...

WÁGNER ÚR Akkor jön a bicska. Az én konyhakésszerű, hatalmas zsebkésem. Szép kis hecc! Na, tudja mit? Ha nincs pénze, elfogadom a revolvért. Majd csak adnak érte egy kis pálinkát a Három Dugóhúzó dájningrumban!

BÉRGYILKOS Tessék. Menjen a fenébe.

WÁGNER ÚR Mit sírsz, te kis sztrovacsek. Gyere, kaphatsz te is pálinkát... Nini! Milyen szép nadrágrögzítő lóg itt! Ezt leszedem innen, a mindenségit... jól odacsomózták... Nincs nálad egy kés véletlenül?

BÉRGYILKOS De hiszen maga fenyegetett... hogy van magának az a konyhakésszerű...

WÁGNER ÚR Mi???) Soha életemben nem volt késem! De revolverem már van, hála istennek, hát ide a kést... Nyughass, kedves sztrovacsek, kezeket fel, és csengess...

BÉRGYILKOS Nincs csengő...
WÁGNER ÚR Hogy? Hogyhogy nincs csengő?
BÉRGYILKOS Most vágta le a zsinórt.

7.

PLACK Ez mi volt, ha szabadna kérdeznem?
JENŐKE Van még! Olvassak még?
PLACK Várjon. A regénynek a micsodája?
JENŐKE Hát eleje.
PLACK Nagyon tehetséges.
JENŐKE Igazán?
PLACK Melyik a főhős?
JENŐKE Egyik se.
PLACK És kik ezek a bogarak?
JENŐKE Egyik Wágner ÚR, a másik egy bérgyilkos, kis bével –
PLACK Nincs neve?
JENŐKE Eltűnik a fejezet végén.
PLACK Á, már értem! Ez amolyan formabontó, avantgárd betűfestészet? Figurák belibbennek, kilebbennek, mint az aszfodélosz illata – úgy van?
JENŐKE Azt gondoltam... szóval hogy mulatságos. Olyan, mint egy aperitif a jó ebéd előtt.
PLACK Á! egy kis diólikőr!
JENŐKE Mielőtt a cselekmény elkezdődik...
PLACK Ugyan! Mit nekünk cselekmény, az túl banális!
JENŐKE *(megdöbben)* Nem kell cselekmény?
PLACK Na ide figyeljen, fiatal barátom, azt hiszem, maga nincs tisztában a regényírás euklideszi geometriájával – vagy tisztában van?
JENŐKE Igen.
PLACK Igen?
JENŐKE Nem. Nem hiszem.
PLACK Vegyünk két pontot! Az egyik pont, hogy nincs pénzünk – vagy van pénzünk?
JENŐKE Nem. Nincsen!
PLACK Ez az egyik pont. A másik pont, hogy a kiadóban hatkor zár a pénztár. E két pont összekötése életünk fő célja. És mi a két pont között a legrövidebb út? ... Tessék? Nem halom!
JENŐKE Az egyenes?
PLACK A cselekmény, kérem! Maradjunk mindig a fősodorban! Semmi érdekes mellékepeződ, mert csak megy az idő, semmi fölösleges lendület, semmi jellembrázolás vagy gondolat, amivel csak a hiúságunkat legyezgetjük, miközben ketyeg-ketyeg... Expozíció! Nagy fordulat! Érdekes poén és kibonyolítás! Mit tetszik báméskodni? Ott a papír és a toll! Este hatra önnek be kell fejeznie egy remekművet!
JENŐKE Negyed öt van, gondolja, hogy sikerülni fog?
PLACK Nem érdekel, hogy négy vagy öt! A túrós, az hat! Ezt tessék tömören megjegyezni. És most fogjunk hozzá! Az, amit írt, nagyon jó, majd elhelyezzük valami avantgárd kép-tárban. És most kezdjük az elején, a címoldalon. Hogy hívják magát?
JENŐKE Jenőke.
PLACK Nem baj. Ezen még segíthetünk. Van egy remek nevem dugaszban évek óta, máris az öné: Pii Howard! Isteni, mi?
JENŐKE Bocsánat, de ez az én kávémm...
PLACK Igen? Hasonlított az enyémmre. Na mindegy. Szóval: Pii Howard: *A néma írógép titka*. Nanyka, mit szól?
NANY Kolosszális.

PLACK A címoldallal tehát megvagyunk. Lapozunk. Első fejezet... Jegyezze meg, fiatal barátom, hogy minden kalandregény *kocsmában* kezdődik, ezen belül azonban mindent lehet: kezdődhet a verekedés előtt vagy verekedés után, vagy közben. A szereplők: elállatiasodott, kegyetlen, durva fickók, akikben nincs szív – vagy van szív. Érti: pozitív – negatív. Negatív – pozitív. A kocsmában egy mind ez idáig legyőzhetetlen, hatalmas katona garázdálkodik. Egy karcsú és csinos legionista igen udvariasan agyonveri, majd illatosítja magát, és tequilát rendel. A tüzet eloltják, a hullákat kiviszik. Tehát? Hogy legyen? Verekedés előtt – után – közben? *Most* éljen a költői szabadsággal! Tessék! Tessék képzelegni!
JENŐKE Verekedés...
PLACK Igen?
JENŐKE ...előtt.
PLACK Vagy legyen inkább után? Negyed ötkor akar maga verekedni? A bunyót majd lemondja három sorban a haldokló főpincér – tessék! Fogjon hozzá!
JENŐKE Mihez?
PLACK Írjon!
JENŐKE Mit?
PLACK Első fejezet! Mire vár? Írjon uszkve harminc oldalt – mit csinál?
JENŐKE Felsrófolom az agyamat. *(Felsrófolja a gépzongorát)*
PLACK Remek! Egyeztessük óráinkat... *(Iszik)*
JENŐKE Az nem óra...
PLACK Hát mi.
JENŐKE A limonádém.
PLACK Tényleg? Ne mondja! Azt hittem, esernyő.
JENŐKE Várjon...
PLACK Mi van még?
JENŐKE De miről fog szólni?
PLACK Mi?
JENŐKE A regény.
PLACK Attól függ, hogy cowboyregényt ír, vagy detektívregényt, vagy légiósat. Megjegyzem, a légiósból van most a legnagyobb kereslet. Egyébként minden regény ugyanarról szól.
JENŐKE Miről?
PLACK Miről! Pojaca. Hát arról!

Zene

NANY ÁLMA AZ ELSŐ FEJEZETRŐL

A kocsmában egy hatalmas katona garázdálkodik, teszi a szépet a daloló kocsmároslánynak, és dísznő módra erőszakoskodik. A lány segítséget kér a matrózvokáltól, de azok rettegve bújnak a söntéspult alá. Ekkor az Égőszemű fiú a sarokban, aki eddig nem vett észre semmit, mert a levelét írta, fölneszel, odamegy a pulthoz, és igen udvariasan agyonveri a katonát, a matrózok beszállnak, tömegverekedés, Nany a pulton táncol, rúg, dobál és énekel, majd amikor mindenki elterült, a fiú visszaül a helyére, és illatosítja magát. Csönd lesz. Csak a sebesültek nyöszörgése hangzik, Nany megigazítja a frizuráját, és odamegy a fiúhoz

ÉGŐSZEMŰ Pincér! Fizetni!

JENŐKE Nyagatják az embert.

NANY Te csak maradj, Jenőke. Hass, alkoss... Igenis, uram?

ÉGŐSZEMŰ Volt egy szóda.

Csőnd

Egy szóda volt...

NANY Szóda.
ÉGŐSZEMŰ Kérem, mit fizetek?
NANY Nem szégyelli magát?
ÉGŐSZEMŰ Dehogynem. Öt órája itt kuksolok, és egy szódát fogyasztottam, erre nincs mentség. De biztosíthatom, többé nem fog előfordulni.
NANY Holnap nem jön be?
ÉGŐSZEMŰ Se holnapután.
NANY Se azután, se azután!
ÉGŐSZEMŰ Ne féljen, soha többet.

Nany felkapja a levelet

Mit csinál?!
NANY *(olvas)* „Próbáld meg elfelejteni. Nem akartam, hogyha méész az utcán, arra gondold, hogy bármikor megláthatasz a –”
ÉGŐSZEMŰ Adja vissza, megőrült?!
NANY „– és úgy keressük egymás illatát a városban, mint két holdkóros hülye tébolyult – szerelmem, édes kedvesem, hidd el, hogy ez volt az egyetlen megoldás –”
ÉGŐSZEMŰ Adja vissza! Adja vissza!
NANY Tessék. Pfu! Vigye! Elegem van magából, fizesse ki a szódát, és menjen. Menjen innen! Takarodjon! Ne is fizessen!
ÉGŐSZEMŰ Mi baja?
NANY Semmi. Mindjárt hányok. Életembe ilyen rosszat! Mit ír maga, valami lányregényt? Most mit sír?
ÉGŐSZEMŰ Nem számít, mindig sírok.
NANY Nagyon férfias, mondhatom.
ÉGŐSZEMŰ Maga nem szokott?
NANY Mi köze hozzá? Mi köze magának énhozzám? Kinek írja ezt a levelet?
ÉGŐSZEMŰ Ez nem levél. Ez az én lányregényem.
NANY Igazán? Akkor hol van az idézőjel vagy a gondolatjel, hol van, mutassa meg, hol van?!
ÉGŐSZEMŰ Az egész egy nagy rohadt idézőjel. Úgyse tudom megtenni...
NANY Meg akarja ölni magát?
ÉGŐSZEMŰ Persze.
NANY Á, az én kis fűzfapoétám!
ÉGŐSZEMŰ Nem vagyok író! Kikérem magamnak!
NANY Ugyan! Mindenki író. Írja, írja, megnyugszik, kiírja magából. Meghatódik ettől a sok szartól –
ÉGŐSZEMŰ Hogy beszél?
NANY Szedje össze magát! Menjen! Hogy akarja magát kivégezni?
ÉGŐSZEMŰ Nem tudom.
NANY Látja, ezen kéne inkább dolgoznia. Azt hiszi, olyan könnyű az: „meghalok”, „megszakad a szívem” – csak leírja, és máris megszakad? Dehogy, édesem: bizony be kell döfni azt a kést, le kell ugrani a hídról, oda kell tenni a nyakát a sínre, zúúú, zúúú, gyön a vonat! Keményen meg kell dolgozni!
ÉGŐSZEMŰ Maga aztán tudja –
NANY Persze, ide nézzen! *(Mutatja a csuklóját)* Én már profi vagyok: én borotvát vettem, és nem irkáltam ilyen taknyos búcsúlevelet, nem maszatoltam szét a könnyeimet szódával – én ittam már gyufát is, kérem, meg salétromot, hozok egy tequilát –
ÉGŐSZEMŰ Ki nem állhatom a tequilát!
NANY Az a jó! Tessék, citrom és só! Hajtsa le, barátocskám! Ne köpd ki! Hülye vagy, mit csinálsz? Ezt megfizeted! Tessék! Só! Citrom! Igyál! Igyál! Na még egyet! Most mondd

el, ki az a lány! Hogy hívják? Fogadok, hogy Evelyn! Mit röhögsz?
ÉGŐSZEMŰ Tényleg Evelyn.
NANY Na és? Mi a baj vele? Mért nem lehet tied az az édes cica? Nem szeret?
ÉGŐSZEMŰ De! Nagyon szeret. Csak szegény vagyok – tudja maga, az mit jelent?
NANY Ó, szegény, templom egere!
ÉGŐSZEMŰ Nem tudom elvenni. El kell küldjem magamtól.
NANY Szegény kis Evelyn. És van más pasi a láthatáron?
ÉGŐSZEMŰ Egy gazdag disznófejű.
NANY Író?
ÉGŐSZEMŰ Áá.
NANY Egy márkí? Vagy mesterdetektív?
ÉGŐSZEMŰ Egy géplakatos. De saját műhelye van. Evelyn nem akarja a szakítást, de belenyugodott. Evelyn szeret, de nincs értelme...
NANY És te?
ÉGŐSZEMŰ Én nem tudok nélküle élni.
NANY *(pohárral)* Evelynre! Csin-csin!
ÉGŐSZEMŰ Evelyn vagy halál!
NANY Fenékig vagy *no sex!* *(Isznak)* Nem hiszek neked, kisfiú. Valld be, hogy meguntad.
ÉGŐSZEMŰ Mi?
NANY És inkább megöled magad, mint hogy odamenj hozzá, és belemondod a szemébe: „tévedtem, édes Evelyn” – na jó. *(Otthagytja)*
ÉGŐSZEMŰ Várjon!

Trillálá – a gépzongorában elszakad egy rugó

FÜLIG JIMMY Uram! A késemért jöttem!
ÉGŐSZEMŰ Hol hagyta?
FÜLIG JIMMY Valami matrózban.
ÉGŐSZEMŰ Milyen kés volt?
FÜLIG JIMMY Acél. Keskeny penge, kissé hajlott. Nem látta?
ÉGŐSZEMŰ Várjunk... Csak lassan, kérem... Milyen volt a nyele?
FÜLIG JIMMY Kagyló.
ÉGŐSZEMŰ Hány részből?
FÜLIG JIMMY Egy darabból készült.
ÉGŐSZEMŰ Akkor nincs baj. Megvan a kés!
FÜLIG JIMMY Hol?
ÉGŐSZEMŰ A hátamban.
FÜLIG JIMMY Köszönöm...
ÉGŐSZEMŰ Kérem... A csapos mesélte, hogy milyen szép kés van bennem. Egy darab húszcentis kagylóritkaság.
FÜLIG JIMMY Forduljon meg, kérem, hogy kivegyem...
ÉGŐSZEMŰ Nem lehet.
FÜLIG JIMMY Hogyhogy?
ÉGŐSZEMŰ A kocsmáros azt mondta, hogy hagyjam bent a kést, különben elvérzek. A kocsmáros ért ehhez, itt már orvost is öltek, régi étterem.
FÜLIG JIMMY Hohó! Azért, mert magába szúrnak egy kést, azért még nem az öné!
ÉGŐSZEMŰ Ha szurkált, uram, viselje a következményeket.
FÜLIG JIMMY Tudja mit? Kiveszem magából a késemet, és beteszek helyette egy másikat.
ÉGŐSZEMŰ Nagyszerű. Csak ne legyen kisebb...
FÜLIG JIMMY Egy nagy konyhakést nyomok be helyette.
ÉGŐSZEMŰ Akkor rendben.
FÜLIG JIMMY Forduljon... meg... hopp! ... Így...

ÉGŐSZEMŰ Most nyomja bele a másikat... Gyorsan!
NANY Ez éppen jó lesz...
FÜLIG JIMMY Melyik?
NANY Itt van a polcon, habár csak fanyelű.

Sötét

8.

JENŐKE *(olvas)* ...habár csak fanyelű.
PLACK Ez mi volt, ha szabadna kérdeznem?
JENŐKE Első fejezet, első epizód, nem jó?
PLACK Nagy-gyon tehetség.
JENŐKE Tetszik?
PLACK Múlhatatlanul! Szinte maradéktalanul!
JENŐKE Mi a rossz benne?
PLACK Szinte semmi. Vagyis minden. Adja ide, művész úr.
Hol a toll?
JENŐKE Át kell átírni valamit?
PLACK Isten ments! Csak tudja, művész úr, az olvasók nem szeretik, ha az író locsog-fecseg, szószátyár, bőbeszédű, lyukat ír a hasukba – húzunk belőle egy picikét, és máris tökéletes lesz... Íme – ide hallgasson!

Szignál

FÜLIG JIMMY Uram! A késemért jöttem!
ÉGŐSZEMŰ Hol hagyta?
FÜLIG JIMMY Valami matrózban.
ÉGŐSZEMŰ Milyen kés volt?
FÜLIG JIMMY Acél. Keskeny penge, kissé hajlott. Nem látta?
ÉGŐSZEMŰ Milyen volt a nyele?
FÜLIG JIMMY Kagyló.
ÉGŐSZEMŰ Akkor nincs baj. Megvan a kés!
FÜLIG JIMMY Hol?
ÉGŐSZEMŰ Itt van a polcon, habár csak fanyelű.

Csönd

PLACK Nos? Hogy tetszik?
JENŐKE Most jó. Most jó. Köszönöm!
PUSKENOVICS Ez a kés-dolog, ez nem is rossz!
DOSTOJEWSKY *Well*. Van benne valami...

FINÁLÉ

Maud kijön a fürdőszobából, fürdőköpenyben, törülközőbe csavart hajjal. A gyilkos a szobában keresgél

MAUD Maga kicsoda?
BÉRGYILKOS Bocsánat, csak a késemért jöttem.
MAUD Hol hagyta?
BÉRGYILKOS Valami Warinsban vagy a konyhában, vagy a kredencen, vagy a smizetten.
MAUD Megnézte a hullatárolóban?
BÉRGYILKOS Remek ötlet! *(Indul)*
MAUD Várjon!!!

A Bérgyilkos megfordul – két tekintet egybekapcsolódik

Csak azt akarom kérdezni...

BÉRGYILKOS Hogy...?

MAUD *(odamegy, megfogja a kezét, felsír a zene)* Milyen kés volt?

BÉRGYILKOS Acél. Keskeny penge, kissé hajlott...

MAUD A nyele?

BÉRGYILKOS Kagyló... Egy húszcentis kagylóritkaság!

MAUD Oh, ne mondja! Húszcentis?! Az ritkaság!

Tangó.

A közönség meihatottan nézi, ahogy a két újdonsült szerelmes kamaszos zavarral kerülgeti egymást, csetlenek-botlanak – de azután felzúg bennük a tangó-hangulat, arcok-lábak egymáshoz simulnak, egyre lágyabb, érzékibb, majd egyre szenvedélyesebb – ó, ez már alig tánc, ez már szinte szerelmeskedés – nem is szinte... sőt... Hm... Függöny! FÜGGÖNY!!!

SZÜNET

MÁSODIK RÉSZ

A BEENGEDŐSZÁM

Atrocitás.

Éles fény nyomja telibe a nézőteret, a gépzongora rázkódik, füstöl, valami őrjöngő szimfonikus zene majdnem szétveti, Bruckner vagy Liszt, vagy hasonló. A zene hirtelen félbeszakad, és kihuny-nak a fények, de teljesen

Vaksötét – és hosszú, rekedt csönd

I.

Black Comedy két hangra, illetve egy hangra, hiszen ugyanaz a színész játssza a Bérgyilkost és Dostojewskyt

1. Van itt valaki?
2. Mi köze hozzá?
1. Szóval nincsen.

Csönd

1. Csak tudnám, mért fogtak el.
2. Nem tudja?
1. Dehogynem. Hát persze!

Csönd

1. Csak azt tudnám, mért bilincseltek meg!
2. Csak lélektani hatás. Ha széthúzza a karperecet, lehull. Nincs bezárva.
1. Jé, tényleg nincsen. *(Mocorgás)*
2. Hova mászik maga?
1. Ej, ki fekszik itt, maga? ... Jé... ... egy hulla.
2. Természetesen.
1. Hogy került ez ide?
2. Legyen szíves, foglalkozzon a saját hullájával, azt pedig hagyja ott békén nyugodni.
1. Bocsánat.
2. Kérem.
1. Maga hol van?
2. *Maga* hol van?!

1. A tetem mellett ülök egy ládán.
2. Én is a ládán ülök.

Csönd

1. Mondja kérem, mi ez az egész?
2. Hogy érti?
1. Álmodom?
2. Én tudjam, mit csinál?
1. És mi ez a sűrű tinta, ez a sötét és semmi van csak én valék, hol valék, illetve hogy mi ez a pokoli fekete?
2. Készséggel fölvilágosítom. Bár azt hittem, magától is kitálálja. Ez, kérem, egy hullatároló, és ne tessék a hullákat szét-hordani, mert minden elsején rovincsolás van.
1. És én? Én? Én hogy kerültem ide?
2. *(sóhajt)* A nő, a nő, a nő...
1. Jaj. Azt hiszem, igaza van. Táncoltunk egy tangót, ittunk egy vagy két-három konyakot... *(Üvölt)* Segítség!
2. Ha akarja, elmehet. Bár nem ajánlom. Van még maga előtt pár gondtalan fejezet, de a huszonegyedikben felkötik rablógyilkosságért.
1. Mit akar tőlem?
2. Csak az életét. Hé... ne rúgjon... vigyázzon, nálam van a kés... azt hiszem, nem érti. Nem ölni akarok, hanem cserélni: mostantól én vagyok a bérgyilkos kis bével, maga pedig Dzsí Dábljú Dostojewsky. Szükségem van egy körözött gyilkos habitusára. Ugyanis a nagyregényemet írom. Szükségem van rá, hogy átéljem egy bűnöző belső életét.
1. És velem mi lesz?
2. Ön mostantól ünnepelt író. De siessen, mert hatkor zár a pénztár.
1. Vizontlátásra. De várjon, hogyan cserélünk?
2. Már cseréltünk.
1. Nem fogják észrevenni?
2. Ki van zárva.
1. Úgy hasonlítunk egymásra?
2. Mint egy tojás. Illetve kettő.
1. Nem is láttam magát...
2. Miért, maga látszik? Maga csak egy betűhalmaz ebben a regényben, akárcsak én.
1. És a hulla?
2. A hulla? Az öt betű.
1. Nem sok, szegény.
2. Na, isten önnel, Mr. Dostojewsky! Menjen vissza a tejcarnokba – illetve menjen el a tejcarnokba, és írjon, alkosson, és igyon Mazagrint! És el ne mondja senkinek, hogy maga nem én vagyok!

Fény

2.

DOSTOJEWSKY Mazagrint!

NANY Mit ordít? Pillanat! *(Az Égőszeműhöz)* Akkor mért nem csinálsz pénzt? *Make money, my dear!*

ÉGŐSZEMŰ Hogyan?

NANY Írjál egy regényt!

ÉGŐSZEMŰ Nem írhatok.

NANY Anyukád megtiltja?

ÉGŐSZEMŰ Nem anyu, hanem a jó ízlésem. Kérem, nekem nincsen képzelőerőm, nekem nincsen stílusom –

NANY Remek! Mondtam, hogy írjál regényt.

ÉGŐSZEMŰ Inkább a halál.

NANY Dolgozol? Van állásod?

ÉGŐSZEMŰ Itt vagyok szembe... ott, a bankba.

NANY Őrző-védő?

ÉGŐSZEMŰ Nem, sajnos.

NANY Fűtő.

ÉGŐSZEMŰ Nem.

NANY Hát?

ÉGŐSZEMŰ Nem mondom meg.

NANY Dehogyanisnem!

Csönd

DOSTOJEWSKY Egy Mazagrint, szívem...

NANY Kuss.

ÉGŐSZEMŰ Se fűtő, se portás, se elnök, se rablógyilkos –

DOSTOJEWSKY Mi van?

ÉGŐSZEMŰ Csak egy vacak kis könyvelő. Az utolsó könyvelő a factoring osztályon.

NANY Nem mond igazat.

NÉVHÁMOS Puff! Ezt megcsinálta! Nem tudja, hogy Nany álma egy könyvelő? Ezért vezet, szegény, irodalmi tejcarnokot –

PUSKENOVICS A könyökén jövünk ki, mi, a világhírű írók –

NÉVHÁMOS Nany egy könyvelőre vár, akinek hét gyereket hizlalhat –

NANY Maga disznó!

NÉVHÁMOS És hétvégén kisautóval járnak a filmszínházba.

PUSKENOVICS Nany szépen kigömbölyödjön, és soha többé nem olvassa regényt.

NANY A magát most se olvasom. – Ez mi, ez a könyv?

ÉGŐSZEMŰ Ez Puskin.

PUSKENOVICS Az enyém? Melyik is?

JENŐKE Keményfedelű?!

PUSKENOVICS A Nevada farkasa?

ÉGŐSZEMŰ Nem, az *Anyegin*.

NANY Miről szól?

NÉVHÁMOS Fogadjunk, hogy szerelem, szerelem – a végén szerelem –

NANY Ó, maga széplélek –

PUSKENOVICS Ezt én írtam?

ÉGŐSZEMŰ Ezt egy másik, egy sima Puskin, nem ovics. Egy natúr Puskin. *(Nanyinak)* Tudja, kedves, mi a spleen, a dögunalom?

NANY Ilyet csak férfi kérdezhet.

ÉGŐSZEMŰ Nahát van ebben egy ilyen okos nő, mint maga, aki talál magának egy spleenes, döglött mukit. És mit csinál ez a nő, ez a Tatyjana?

NANY Salétromot iszik?

ÉGŐSZEMŰ Rosszabb... Levelet ír a férfinak. Érti, egy szerelmes levelet.

NANY Értem.

PLACK *(szaval – Tatyjana)*

Én írok levelet magának –

Kell több? Nem mond ez eleget?

Méltán tarthatja hát jogának,

Hogy most megvessen engemet –

IGALDYS Csönd! Csönd!

BARTHOLDY Fogja be a pofáját!

JENŐKE Így nem lehet dolgozni!

PLACK *(túlüvölti őket)*

Ó, tudtam én, el fogsz te jönni,
Zálog volt erre életem;
Az égieknek kell köszönni,
Hogy sírig őrzöm vagy nekem...
Rég álomhős vagy éjjelemben,
Látatlan is kedveltelek,
Búvöltek a csodás szemek...

– „csodás szemek” – a pasikának írja ez a nő! –

ÉGŐSZEMŰ Mit csinál, megőrült?

PLACK *(kitépett egy csomó lapot a könyvből)*

Beléptél, s ájulásba hullva,
Majd meglobbanva és kigyúlva
Szívem rád ismert: ő az, ő!

Látja, pont erről beszéltem magának: meglátta! ráismert!
megszólaltak a szívharangok, a többi smonca.

ÉGŐSZEMŰ Adja vissza!

PLACK *(zsebre vágja a kitépett lapokat)* Maga úgyis a vonat alá
megy, ne vesszen kárba ez a szép fejezet, ne hagyjuk az ege-
reknek ozsonnára...

NANY Adja vissza neki!

PLACK Mit ugrál? Nesze, kisfiam. *(Nem adja)*

NANY Mondok valamit! Ne búcsúlevelet firkálj, hanem írd
meg, hogy várjon egy kicsit, amíg dúsgazdag leszel!

ÉGŐSZEMŰ Áá, belefáradt szegény. Egész nap sír, vakaró-
zik, tele van kiütéssel.

PUSKENOVICS Ez jó: a kiütés! Ezt írja bele! És a géplakatost is!

DOSTOJEWSKY Írjon bele mindent!

ÉGŐSZEMŰ Hogyhogy? Hová?

DOSTOJEWSKY Az egészet! Legyen benne! Ők is! *(A közön-
ség)* Mindenki! A kicsi porszemtől a csillagokig! A lét és sem-
mi! Meg hogy egy bérgyilkosnak (kis bével) milyen nehéz az
élete, kutya nehéz, hogy mennyit kell vesződni...

PUSKENOVICS Ez most hogy jön ide?

NANY Csönd legyen! Mindenki hallgasson, vagy kidobom!

Méla csend

Megmondom, mit kell csinálni... Ismered az elnököt a
bankban?

ÉGŐSZEMŰ Persze, egyszer kiszállt a páternoszterből, egy-
szer pedig a limuzinba –

NANY Neki fogsz írni...

NÉVHÁMOS Szerelmes levelet?

NANY Még egy szó...!!

ÉGŐSZEMŰ Mit fogok írni, atyáúristen!?

NANY Írsz neki egy szép, okos levelet –

JENŐKE Írja azt, hogy a cári család unokaöccse –

BARTHOLDY – de ellopták egy díszdobozban –

NANY Az igazságot írd...

PLACK Úgy van! Igazságot nekik a pofájukba! Majd én fölépít-
tem: apád török bevándorló, kutyamenhely-tulajdonos, anyád
szent asszony, jobb lábára sántít, három éve ellopták a család
egyetlen vagyonát, egy nyakéket –

IGALDYS A cári ékszerek közül –

PLACK – amire a jövődet építetted volna, ugye –

NANY Hazugsággal nem megyünk semmire –

PLACK Ez nem hazugság! Ez költészet, maga krokodilszívű!

ÉGŐSZEMŰ Tényleg ellopták...

PLACK Na ugye!

NANY Mit loptak el?

ÉGŐSZEMŰ A családi ékszert... egy platina harisnyakötőt –

PLACK Nem jó! Nyakéket írjon! Az olvasók gyűlölik a refor-
mokat! A detektív pipázzon, a bűnös legyen cinikus, az apa
legyen török, az író ne írjon prémboás hölgyet, aki titokzatos –
IGALDYS Úgy van, a titokzatos hölgy, az szürke ruhás –
BARTHOLDY – és lehajtott fejjel siet.

PLACK Egy milliókat érő nyakék, az olcsó és nem ráz – majd
én lediktálom...

NANY Maga hallgasson! Nem hagyom tönkretenni ezt a fiút!
Írj egy kicsit a gyerekkorodról is –

BARTHOLDY Négy-öt fejezetet –

NANY Fél bekezdést. És írd a szerelmedről, erről az Evelynről,
és hogy mit szeretnél, mik az álmaid –

PLACK Az Isten szerelmére, legyen feltaláló! Föltalálta a... a...
a zajtalan írógépet!

JENŐKE Azt én találtam fel...

PLACK Kuss! Maga ír! – Hogy a műszaki tervek már készen
vannak, tisztelt elnök úr, csakhogy pénz, pénz, pénz, pénz
kell a megvalósításhoz!

NANY Egy kis lakáshoz... Bérelni szeretnél egy manzárdszob-
bát, venni pár bútort, vagy mit tudom én, nem adok taná-
csot. Írd, amit gondolsz. Csak az igazat. Én meg átviszem, és
esküszöm, hogy lerakom az elnök asztalára, és elolvastatom
vele!

ÉGŐSZEMŰ Rendben... Próba szerencse...

NANY *(megcsókolja a fejét)* Sikerülni fog...

ÉGŐSZEMŰ Adjanak papírt, tollat...

NANY És ne zavarjátok, fiúk...

Csönd. Nézik

ÉGŐSZEMŰ Így nem lehet dolgozni...

JENŐKE Felsrófoljam a zongorát?

De a gépzongora magától megszólal

GÉPZONGORA Első fejezet harmadik epizód, amelyben
Wagner úr és Pepita Ofélia csillagokat számol... Tücsökze-
ne. Egy! Két! Há! és –

*Tücsökök ciripelnek, baglyok huhognak, kutyák és részegek vonyít-
tanak a gépzongora éjszakájában*

3.

PEPITA OFÉLIA Ó, mennyi csillag!

WÁGNER ÚR Mit tudom én, hogy mennyi? Attól kérdezze,
aki leltározni szokott.

PEPITA OFÉLIA Mi jut eszébe a csillagokról, kedves?

WÁGNER ÚR Az jut eszembe – ha muszáj –, hogy miféle
magas rangú katona lehetne az ég ennyi csillaggal, tényleges
szolgálatban!

PEPITA OFÉLIA Más nem jut eszébe, kedves?

WÁGNER ÚR Atyám azt hitte egy énekesről: nagy csillag
lesz. Valami Caruso. De nem hallottam felőle azóta se.

PEPITA OFÉLIA Biztosan elzüllött.

WÁGNER ÚR A legtöbb tenor elzüllik a részegségtől.

PEPITA OFÉLIA Ön tenor?

WÁGNER ÚR Nem, kérem, én basszista vagyok.

PEPITA OFÉLIA Mért pirult el? Én is...

WÁGNER ÚR Volt már ön az operában?

PEPITA OFÉLIA Nem, de a fivéremnek kivették a vakbelét.

WÁGNER ÚR Igazán?! Honnan?! ... De úgy látom, ön össze-
 téveszt egy operációt *A nürnbergi mesterdalnokokkal!* Gyönyörű
 opera: hosszú, de nem fáj.
 PEPITA OFÉLIA Altatással?
 WÁGNER ÚR Úgy van! Tudja ön például, mi az a *Parasztbecsület?*
 PEPITA OFÉLIA Hogyne! Mondjuk, ha maga most megadja
 az egy dolláromat, amivel tartozik.
 WÁGNER ÚR Nagy gyerek maga, leányom. Nem fordulhat
 elő. De miért nem beszélünk inkább a zenéről, amelyben
 nem egy Pepita Ofélia fordul elő...
 PEPITA OFÉLIA Ó, igazán?
 WÁGNER ÚR Például Szekszpír karnagy művében egy Pepita
 nevű király leánya, aki nem lehet boldog egy hiszterikus dán
 tenoristával, mert megátkozta az apja szelleme: ahányszor
 megcsókolnák egymást, közbelép a zenekar, és akkor nekik
 énekelni muszáj.
 PEPITA OFÉLIA Ó, de szomorú.
 WÁGNER ÚR Továbbá... Az ég olyan, mintha kirakat előtt állna
 az ember. Ha alkalmilag meghalok, megtudom, hogy nem
 üveg mögött tartják-e a csillagokat, mint egy ezüst evőkész-
 letet. Az ember nem mászhat fel éjjel után, hogy lyukat
 csináljon a Tejúton üvegágóval, hogy kivegyen egy csilla-
 got, és a maga hajába tűzze –
 PEPITA OFÉLIA Szomorú, szomorú...
 WÁGNER ÚR Hja! ilyen az élet, barátom: hiába álmodozunk,
 a valóság csak annyit ér, amennyit az öreg Pinkerton fizet
 egy lopott rendszámtábláért...
 PEPITA OFÉLIA Akkor válasszunk csillagot?
 WÁGNER ÚR És mennyi hézag! Ez is mind a maga hülye
 csillagai miatt van!
 PEPITA OFÉLIA Vigyázzon, leszédül!

4.

JENŐKE *(olvas)* ...vigyázzon, leszédüüül!
 PLACK Ó, beleszédültem, ó, mester...
 JENŐKE Annyira jó vagy rossz?
 PLACK Az nem kifejezés! Csak kéne még bele valami...
 JENŐKE Mi?
 PLACK Egy kis cselekmény, könyörgöm, mester, fél hat múlt!
 Kap tíz percet, hogy befejezze végre az első fejezetet, addig én
 szállítom a második, harmadik, negyediktől huszonegyedik...
 JENŐKE Maga írta?
 PLACK Mit képzel?
 JENŐKE De hát ki írta?
 PLACK Ki! Ki! Hát Pii Howard! Ne tessék így nézni! Maga írta
 és kész. Illetve kész, tehát maga írta.
 JENŐKE Hol van?
 PLACK Figyelem! Uraim! Csendestársat keresek *A zajtalan
 írógéphez!*
 JENŐKE Pardon, *A néma írógép titka...*
 PLACK Kuss! Maga ír! Maga csak a ceheet fizeti!
 JENŐKE Milyen ceheet?
 BARTHOLDY Halló! Figyelem! Jó befejezéssel társulhat vala-
 ki *A számum fenegyerekeihez!*
 NÉVHAMOS Benne! Itt a jó befejezés, két házassággal, be-
 csületrenddel!
 PLACK Nem beszél bele! Én kezdtem a licitet!
 BARTHOLDY Légióból van most a legnagyobb kereslet.
 NÉVHAMOS Így igaz! A Színes Szavak most csak légiósat
 nyomat. Most adták vissza három erotikus művetet.

IGALDYS Társulok légióhoz!
 PLACK Én társulok légióhoz.
 IGALDYS Jó, dobjuk össze!
 PLACK Magánál hány fejezet van?
 IGALDYS Hány kell?
 PLACK Eleje, az nem kell.
 IGALDYS Van nekem tizenkettő mínusz eleje. Öt kibonyo-
 lítás, egy váratlan fordulat, két félreértés és egy sivatagi há-
 ború, amikor a sejk hordái egyenlővé lesznek a földdel.
 PLACK Egye fene, adjon két kibonyolítást és félfordulatot.
 IGALDYS És a háborút, véresen?
 PLACK Azt nem magától veszem, maga szárított pióca.
 BARTHOLDY Én adok légiósötletet!
 PLACK Ötlet nem kell!
 BARTHOLDY Nekem most szállítani kell egy cowboyt, és van
 egy félig kész légióm odáig, hogy a sejk hordáit egyenlővé
 tették a –
 PLACK Magától csak detektívet veszek, vagy apróhirdetést.
 BARTHOLDY Jó! Jó! Mi kell?
 PLACK Egy éjszakai behatolás, plusz egy teafőzés a Scotland
 Yardon –
 BARTHOLDY Benne! Uszkve másfél fejezet...
 PUSKENOVICS Stop! Várjon! Vegye meg a hullatárolót egy
 hullával!
 PLACK Egy hulla nem hulla.
 DOSTOJEWSKY Hányat akar? Készíték magának hullát,
 amennyi jólesik.
 PLACK Nem! Maguktól a huszonegyedik fejezet kell!
 PUSKENOVICS Melyik az?
 PLACK Amelyikben a bérgyilkost felakasztják.
 DOSTOJEWSKY Tévedés! Az át lesz írva!
 PUSKENOVICS Hogyhogy?
 DOSTOJEWSKY A bérgyilkos megkapja a becsületrendet.
 PLACK Úgy is jó.
 PUSKENOVICS És mit fizet?
 PLACK Nyugalom. Mindenki ki lesz fizetve, százszorosan is!
 BARTHOLDY Stop! Egy cowboyost visszakaptam a bukott
 Nevada kiadótól.
 PLACK Indián nélkül?
 BARTHOLDY Félvérrel!
 PLACK Féláron! De az a rész nem kell, hogy a nap bíborszínű
 sugara bearanyozza a prérít, és az ősi vadságában megma-
 radt vidék fölött busong a nyár, és ekkor jön Elen... – Elen
 nem kell. Elég az a rész, hogy Mexikó felől érkezik egy ismer-
 retlen cowboy, és egy 45-ös Colttal egyszer, kétszer, ötször,
 szóval huzamosabb ideig fejbe lövik, a félelmetes jövevény
 pedig idegenszerű mosollyal megnedvesíti ajkait, mint vala-
 mi kellemes leopárd, és így szól:
 BARTHOLDY „Nem fog a golyó.”
 NÉVHAMOS Akkor intézzék el ponyárral.
 BARTHOLDY Hogy kerül a prérre ponyár? A saharaí szpá-
 hik fegyvere. Akiknek skarlát köpenyük van, és ponyár nevű
 tört hordanak, és rettenthetetlenek.
 IGALDYS A ponyár az nem tőr, hanem görbecsre töltött karabély.
 DOSTOJEWSKY Úgy van. De mi az a görbecs?
 PLACK Ne essünk szét, urak! Kéne még nekem egy sivatagi
 oázis, örült ezredessel. Nanyka! Azt csiripelik a verebek –
 NANY Mit csiripelnek a verebek?
 PLACK Hogy kemény ma a túrós sütemény. Nincs minden-
 nap friss?
 NANY És ha van? Négy éve jár ide, de a saját pénzéből még
 soha –

IGALDYS Nem mint vásárló, hanem mint fogyasztó nyilvánítottam véleményyt. Bocsánat!!! ... Szóval? Nincs örült ezredes?

BARTHOLDY De van!

PLACK Magától még őrmester se kell! Apropos! Kinek van egy jó nője?

BARTHOLDY Nekem van egy nagyon jó nőm, a Kalóz Pepi, ő lehet a hajó kapitánya, meg van egy hajóm is, a Vakapád!

JENŐKE Nem kell kalóznő, nem, nem, nem!

BARTHOLDY Ez mindenre jó, ez a nő... *(Olvas)* „Nyakában valami nyeszlett szőrmedisz csüngött, és szép vonásait finoman kiemelte a púder és a skarlátvörösre festett szája. És ahogy végigment az ivón, a férfiak utat engedtek –”

JENŐKE Semmit nem ér.

PLACK Kuss! Kész a fejezet?

NÉVHÁMOS Ide hallgasson! Nekem van egy nőkatalógusom. Milyen kell? Szőke? Barna? Vörös?

NANY Fekete! Fekete! Csakis a fekete!

PUSKENOVICS A Vöröskarom kell magának!

NANY Mondom, hogy fekete.

PUSKENOVICS Az fekete. *(Olvas)* „Koromfekete, fehér bőrű, fiatal lány, hátrafésült, sima haján –”

PLACK – fényábrák táncoltak –

PUSKENOVICS „– és vörösre lakkozott körmei inkább valami kubista festőnőre vallottak, mint az alvilág rettegett vezérére.”

PLACK Csak a szemei... csak a furcsa, tiszta, kékeszöld, nagy szemei – ne folytassa, háromszor adta már el nekem.

PUSKENOVICS De ezt a nőt nem lehet megunni – meg lehet unni egy ilyen nőt!

JENŐKE Vegyük meg...

PLACK Egye fene, mint használtat...

PUSKENOVICS Mit fizet?

IGALDYS Ez az!

BARTHOLDY Lássuk a medvét!

NÉVHÁMOS Elő a farbával!

PLACK Magától semmit se vettem!

NÉVHÁMOS Vegye meg a Bandza Yvonne-t... vagy a feleségemet!

PLACK Sztratoszféra!

NÉVHÁMOS Mi van?

PLACK A léggömböt megveszem!

NÉVHÁMOS De az a Rivieráról száll föl, az luxus felár!

PLACK Akkor előbb szálljon fel, és utána veszem meg –

NÉVHÁMOS Maga rabló! Maga a margót is lenyúzza rólunk!

PLACK Meg a díszbőr kötést, arany betűkkel – na, ide nézzenek!

DOSTOJEWSKY Mi az?

PLACK Csönd legyen! *(Kiszéd a zsebéből csomó piszkos papírt, kihajtogatja – fájdalmasan)* Vegyék, ne is lássam. A legújabb találmányom. A legzseniálisabb ötletem. Egy darab szív, amit most odaadok, legalább három láda túrós sütemény, napi öt kávé per öt hónap, és ötezer cigaretta... *(Olvas – ünnepelesen)* NINCS KEGYELEM! BANDÁM NEM ISMER IRGALMAT! HA E SOROK ÁTADÓJÁVAL HARMINC-EZER DOLLÁRT KÜLD, ÚGY MEGMENTI HOZZÁTARTOZÓIT. ELLENESETBEN TÉ CSALÁDTAGJAITÓL MÁRIS ELTEKINTHET. MARADTUNK VÉRFAGYASZTÓ TISZTELETTTEL: A HALÁLFEJESEK!!! *(Körbeadja a lapokat, a közönségnek is)* És az egészet félkövérrel kell nyomtatni, ritkított betűkkel, dupla sorközzel, huszonnégyes, ekkora betűkkel, és ide középre egy halálfejes klisé jön, és ha még így se tesz ki egy oldalt, akkor ide csontváz, margó, sorminta.

NÉVHÁMOS Ez meg mi a fene?

PLACK Nem fogják fel? ... Ez a *Jolly Joker*, barátom! Mert mit tesz az író, ha elakad, ha nem jut eszébe semmi, és zár a pénztár, és nincs kéznél a Plack, a Vörös Plack? Nos, akkor jön a dzsóker-levél, egy teljes oldal terjedelemben! Mármost minden regényben elfér harminc, uszkve harminckét zsarolás, az harminc, uszkve harminckét oldal, amit nem kell megírni, harminckét izgalmas fordulat, amit nem kell kitálatni – ímé, ez az én végrendeletem, ez az én tízparancsolatom!

PUSKENOVICS Micsoda agyalágyult baromság!

NÉVHÁMOS Ezzel fizet minket?

BARTHOLDY Megbolondult?

IGALDYS Adja vissza, maga marha, a regényemet!

PLACK Tessék, ne is lássam!

IGALDYS Mindegy. Mutassa azt a dzsoli-marhaságot!

DOSTOJEWSKY Plack úr! Én is kapok egyet?

PLACK Vegyetek, vigyetek, egyetek a húsból! Másoljátok le!

DOSTOJEWSKY Lemásolhatom?

PLACK Harminckét példányban.

DOSTOJEWSKY Van valakinek egy kesztyűje?

NANY Kesztyű, minek, fázik?

DOSTOJEWSKY Tudja, az ujjlenyomatok...

PLACK Ujjlenyomat és halálfej minden szerkesztőségben található, alkalmas például a bérszámfejtés jelzésére.

DOSTOJEWSKY Adjanak papírt...

PLACK Papírt ide, papírt! Papirost!

NANY *(az Égőszeműnek)* Hogy megy?

ÉGŐSZEMŰ Sehogy.

PLACK Papirusz! Papülapadóóóóón! Paprika! *Paralitica dementia preacox!*

NANY Mi a baj?

ÉGŐSZEMŰ Nem tudom. Olyan idétlen, ahogy ömlenek a gyerekkoromról. Érdekel az egy bankigazgatót?

NANY Kezdd a nővel, kezdd Evelynnel!

ÉGŐSZEMŰ De hiszen nem *azzal* kezdődött! A gyerekkorom... abból nőtt ki minden, vagy tudomiséen.

NANY Mi lenne, ha diktálnád? Adjatok egy papírt. Igen, főnök?...

ÉGŐSZEMŰ Tisztelt Elnök Úr! Végso kétségbeesésemben fordulok Önhöz – nem túlzás ez?

NANY Igaz vagy nem igaz?

ÉGŐSZEMŰ Hát... igaz, de –

NANY Repüljünk, kedvesem!!!

5.

A gépzongora megpördül a tengelye körül: rézfúvós katonazenekar zúg benne, és a szél meg száz tomboló cintányér. Fölszáll a Rivieráról a sztratoszféragömb a Navigátorral és az örült Gróffal (Égőszemű). A Masamód az utolsó pillanatban elkapja a kosár alján a hánccsokat, lebeg ég és felhők között, szerelmesen kalimpál

GRÓF *(lenéz a kosárból)* Mi az a pálcika?

NAVIGÁTOR Ne nézzen ki, hé, kapaszkodjon, vigyázat, leszédül! Az a pálcika? Az az Eiffel-torony!

GRÓF Hát az a fehér kupac?

NAVIGÁTOR Mont Blanc csúcán a jég!

GRÓF Nagyon kedves.

NAVIGÁTOR Vallja be, hogy már repült azelőtt!

GRÓF Ezerszer.

NAVIGÁTOR Gondoltam!
 GRÓF Álmomban.
 NAVIGÁTOR És a valóság mily benyomást tesz önre?
 GRÓF Semminőt.
 NAVIGÁTOR Meghajlok, uram! Ön az első ember, aki megindulás nélkül hatol a magasba.
 GRÓF Följebb! Emelkedjünk!
 NAVIGÁTOR *(kidob egy zsákot)* Kapaszkodjon!
 GRÓF Na még egy zsákot!
 NAVIGÁTOR Hé, várjon! A föld már csak egy zabszem!
 GRÓF Van az még dió is.
 NAVIGÁTOR Most sem dobog szíve?
 GRÓF Ez még semmi.
 NAVIGÁTOR Ördögbe, kedves úr, ön a léghajósok hős lelkével bír.
 GRÓF Följebb! Ki a zsákot!
 NAVIGÁTOR És most?
 GRÓF Semmi, éppen semmi. A félelem árnyéka sem!
 NAVIGÁTOR Szavamra, nagyszerű! Ezennel elismerem, hogy képtelen vagyok önben félelmet gerjeszteni. A gömb elég magasra jutott, le fogunk szállni.
 GRÓF Leszállni?
 NAVIGÁTOR Veszélyes volna tovább –
 GRÓF Én nem akarok leszállni. Én emelkedni akarok! Nekem hatás kell. *(Elkezdi kidobálni a zsákokat)*
 NAVIGÁTOR Mit csinál?! *(Lefogja, verekednek, a Gróf kilógatja a kosárból)*
 GRÓF Ah! te tréfáltál velem, kedvesem?
 NAVIGÁTOR Mit akar ön?
 GRÓF Bukfenceidet akarom látni! Ahh! A gömb tetejére kell ülnöm! *(Felmászik)*
 NAVIGÁTOR Szerencsétlen, hiszen leszédül!
 GRÓF Ne törődj, vagy kivetlek az úrbe!
 NAVIGÁTOR Legalább engedd meg, hogy a derekadra kössék egy kötelet!
 GRÓF Hogyan! Hogy rab legyek? Hogy mindég csak rab legyek? *(Előveszi a kést)*
 NAVIGÁTOR Mit akar?
 GRÓF Nevetni, ahh, nyomorult! Te le akartál engem szállítani. *(Elkezdi levágni a kosarakat tartó köteleket)*
 NAVIGÁTOR Csak egy szóra!
 GRÓF Nincs kegyelemirgalom.
 NAVIGÁTOR Várjon! Még nem vagyunk elég a magasan! Nem látja, még ott pislog a Vénusz! Ott meg a Szaturnusz hullahoppkarikái! Hé, várjon! Nem akarok a Naprendszerbe esni! Unom! Menjünk följebb!
 GRÓF Dobjál ki egy zsákot!
 NAVIGÁTOR Nincs több zsák!
 GRÓF Akkor te leszel a zsák!
 MASAMÓD *(bemászik a kosárba)* Most nincs időnk bemutatkozni. – Hé! Gróf úr! Gróf úr! Itt vagyok!
 NAVIGÁTOR Kezicsókolom!
 GRÓF *(sarkantyúzza a gömböt)* Gyiaa! Gyiaa!
 Ééén vagyok a néééger béééébi!
 Tessék engem jól megnééééézni!
 NAVIGÁTOR Juj! Dől a kosár!
 MASAMÓD Ne féljen, míg engem lát!
 GRÓF Vegyen tollat, papírt! Diktálni fogok! Adja a kezét! *(Felhúzza magához)* Mért nem hozott írógépet?
 MASAMÓD Itt az írógép!
 GRÓF *(diktál)* Igen tisztelt Elnök Úr!
 MASAMÓD *(ír)* Elnök Úr...

GRÓF Végső kétségbeesésemben fordulok önhöz...
 MASAMÓD ...fordulok önhöz. Tovább...

Kozmikus kétély. Az örült Gróf eldobja cvikkerét, az elszáll, ő maga pedig visszavedlik éhenkórász, Égőszemű ifjúvá

ÉGŐSZEMŰ Jónak találja?
 NANY Mit?
 ÉGŐSZEMŰ Ezt a végső kétségbeesést...
 NANY Szerintem borzalmas.
 ÉGŐSZEMŰ Miért?
 NANY Nyafogó. Hiteltelen.
 ÉGŐSZEMŰ Olyan, mint a palackposta. Vagy mint a zuhanó ember utolsó kiáltása –
 NANY Az nem ilyen.
 ÉGŐSZEMŰ Hát milyen?
 NANY Várjál... *(Elvágja az utolsó kötelet)*
 NAVIGÁTOR Segítségéég! Nee! Micsinál?! Ó, a francba, én följelentem magát, maga disznóóóóóóóó –
 NANY Ilyen.
 ÉGŐSZEMŰ Csacsiság.
 NANY Miért? „Tisztelt Elnök Úr, maga disznóóó!” Erre biztos felkapja a fejét. A lényeg, hogy ne unja el: olvassa tovább...
 ÉGŐSZEMŰ Nem lehetne mégis finomabban?
 NANY Ó, te unalmas pofa! Akkor írad versben!
 ÉGŐSZEMŰ Hogyhogy versben?
 NANY Diktálom...

Tisztelt Elnök Úr!

Én írok levelet magának –
 Kell több? Nem mond ez eleget?
 Méltán tarthatja hát jogának,
 Hogy most megvessen engemet,
 De ha sorsom panaszszavának
 Szívében egy csepp hely marad –

Na, ettől kettéáll a füle, ezután prózában elő a gyerekkorral!
 Éheztek? Vertek a szüleid?

ÉGŐSZEMŰ Diktálom, kedves...

NANY Igenis, kedves?

ÉGŐSZEMŰ Tisztelt Elnök úr... Előljáróban hadd emlékezzem meg a fogantatásomról, hiszen ott kezdődött minden... minden szenvedésem... Anyám és apám szüzen ment a házasságba, szerettek egymást, mint két... két... ember. De fogalmuk se volt a szexről, halványlila gőzük nem volt a szerelemről...

NANY Tényleg?

ÉGŐSZEMŰ ...a felelősségről... anyám egyszer nevetve mesélte, nem tudtak csókolózni se.

NANY Tényleg?

ÉGŐSZEMŰ Méltóztatik sejteni ebből, tisztelt Elnök Úr, hogy fogantatásom története igen hosszú történet, és nem is túl érdekes történet –

NANY Akkor ugorjuk, kezdjük a születésednél...

ÉGŐSZEMŰ Anyám születése?

NANY A tied!

ÉGŐSZEMŰ A kettő hasonló... sőt összefügg valahogy furán, végzetesen –

NANY Fiacskám!

ÉGŐSZEMŰ Mi baj?

NANY Ne kezdjük inkább a nagymamucikáddal?

ÉGŐSZEMŰ A Nagy? Őt nem ismertem.

NANY Na, végre valami! „Sajnos nagymamámat nem ismerhettem” – miért, meghalt fiatalon?

ÉGŐSZEMŰ Nem, elszökött egy bankvezérrel.
NANY Nagymama ugrik. Térjünk át az iskolára, iskolai szennvedések...

ÉGŐSZEMŰ Mondom...

NANY Írom...

ÉGŐSZEMŰ Tisztelt Elnök Úr! ... Gyermekkorom legszebb éveit megmérgezte egy úgynevezett pedagógus, állítólag *embert* akart faragni belőlem. Ibi néni azt mondta, ha meglát, kinyílik zsebében a bicska. És én *lestem* a zsebet, elnök úr, hogy kattan a bicska, juj, most is borzong a hátam!

NANY Ezt leírom?

ÉGŐSZEMŰ Ne...

NANY Dehogynem! Folytasd! Remek!

ÉGŐSZEMŰ Khm... Tisztelt –

NANY – Elnök Úr –

ÉGŐSZEMŰ És képzelje el azt a gyermeket... szomorú elefántfülekkel, akit számúztak a számápadba, mert otthon felejtette az irkákat, sőt néha az iskolatáskámat is. Sőt az elsősökhöz küldtek sarokban állni! Egy harmadikost, elnök úr! Én abban a évben *felnöttem*, és ezt Ibi néninek köszönhettem. A bojkott, elnök úr! Ibi néni megtiltotta, hogy szóljanak hozzám. És ott voltak a kemény fiúk meg a cimborám, a Halasi Laci – mind-mind betartották ezt a kegyetlen parancsot. Hogy lettem mégis könyvelő? Hogy őriztem meg lelki egészségemet? Hogy látszólag olyan vagyok, mint más, bár azt hiszem, mindenki csak látszólag *olyan*. Igen, talán mindenkinek, talán még elnök úrnak is... és talán majd egyszer, egy pezsgő mellett, egy hóbertos éjszakán – de csitt, ne szólj szám, ezért inkább Szövérfy Gézára terelném a szót...

NANY Pillanat...

ÉGŐSZEMŰ Két eff, ipszilon... Kérem szépen, emlékezzék meg Szövérfy Gézáról, az emberről, a hősről, erről a kis beszédes hősről, aki visszaadta lelki egészségemet. Kis gyáva hős volt. Ó! nem szállt ő szembe Ibi nénival! Az iskolában nem fitogtatta merészségét! De a bojkott nehéz évei – bocsánat, nehéz hetei – alatt mindig együtt mentünk haza, és – beszélgetett velem! Érti, elnök úr? Géza egy kis macskaajtót nyitott Mont Blanc-magányom fagyos falán. Nem kívánok idegein táncolni, pazarolni a drága figyelmét, emberi igényességét, ezért rátérek levelem okára és céljára, előbb azonban engedje meg, hogy elmondjam, hogy nevezett Szövérfy hogyan lett része későbbi életemnek is. Most nagyot ugrunk, elnök úr, több mint tíz évet, az ifjúkor lázas éveire, és egy lényhez, vagyis lányhoz –

NANY Ne sírj már megint, te idióta.

ÉGŐSZEMŰ Evelyn.

NANY A kék szemű Evelyn.

ÉGŐSZEMŰ Elnök úr. Evelynnek van egy mocskos udvarlója, szó szerint, ugyanis gépüzemben dolgozik ökelme, valóságos géplakatos! A bőre alatt is olaj! Mármost egyszer bevártam ezt az embert a belvárosban, a Goszleth fényképezete előtt. És ahogy vártam rogyadozó térddel, egyszerre egy arc tűnt elém a fényképkirakattól, egy kissé puffadt, almára emlékeztető. Ki ez? Hol láttam én ezt valaha? Bizonyára kitalálta elnök úr...

NANY A Szövérfy?

ÉGŐSZEMŰ Úgy van! A Szövérfy Géza mosolygott rám a kirakattól, életem döntő csatája előtt. Akkor már tudtam: pillantásom tüzével legyőzöm, megalázom, szétmorzsolom azt a mocskos embert. Elnök úr, higgye el, Evelyn engem szeret! Csak egész nap sír, vakarózik, nem mehet nőül egy templom egeréhez. Háromszáz forintról lenne szó. Lakást

bérelhetnék, meg vennék egy kis részvényt. Tisztelt Elnök Úr! Végző kétségbeesésemben fordulok önhöz –

NANY Juj, vigyázzon, felénk száguld egy üstökös!

ÉGŐSZEMŰ Az nem üstökös.

NANY Hát mi?

ÉGŐSZEMŰ A Scotland Yard.

NANY Kikerül...

ÉGŐSZEMŰ Baj van.

NANY Mi baj?

ÉGŐSZEMŰ Nem látja? Teát főz a felügyelő: a nyomozás holtpontra jutott...

Megafon: Pitty! Pitty! Pitty! Halló! Figyelem! Megkerült egy narancsszínű táská!

NANY Nem narancsszínű, hanem piros.

ÉGŐSZEMŰ Piros?

NANY Mit sírsz?!

ÉGŐSZEMŰ Evelyn kabátja is piros. Meg egyszer a hóiharban piros volt az orrocskája –

NANY Zöldesbarna! Ne sírj, pirinyem, minden férfi szintévesztő, még az Úristenke is –

ZENE

Dal a Nagy Szintévesztőhöz.

A szférák zenéje, kozmikus valcer. Nany és az Égőszemű ifjú öszszefogódzva keringőznek a súlytalanságban, és amikor éppen megcsókolnák egymást, rázendít a zenekar, és nekik énekelni muszáj

6.

Ragtime.

A Tejúton Potrien őrmester ordít, és a díszlépést gyakorolják a legionisták

POTRIEN Gááááá...u! (*Gardez vous*) À...osssss!! (*À gauche*) E...rt... van... mössh!!! (*En route... En avant marche*) Eg-raap...rd!!!! (*En grande parade*)

Durr! Durr! Vonulnak az írók, a hónapok alatt írógép

POTRIEN Egy... kettő... egy... kettő... Maguk csirkefogók, ez maguknak díszlépés? Jegyezzék meg, hogy a légiós díszlépés a legfontosabb ügy a világegyetemben. Úgy csapják oda a talpukat, mint a Nagy Bumm, világos? Gazemberek. Ha meglátja ezt a „díszlépést” az ezredes úr, azt mondja majd nekem: „Hé, Potrien... hová settenkedik ilyen nesztelenül ez a század? Mondja, kedves Potrien, kik ezek az éltes mosónők katonaruhában?” Elég! Elég! Bitangok... abba hagyni... Balett-tánc, csoszogás... Hé! Maga szerencsétlen, lenyargalt, reumas teve! Kiállni a sorból! Megállj, te lusta csaló, te gumitalpú hülye! ÁLLJ! ... Tudja maga, mit mond majd nekem a köztársasági elnök, ha meglátja magát?

JENŐKE Tudom.

POTRIEN Úúúúgy? Nos, mit fog mondani őexcellenciája?

JENŐKE Alázatosan jelentem, őexcellenciája így fog szólni: „Nem értem, kedves Potrien, mit keres itt ez a kis úrileányka.”

POTRIEN *Canaille!*... Hm... úgy... Szóval maga ilyen vicces fiú?

JENŐKE Alázatosan jelentem, vicces fiú vagyok! Ez a szakmám!

POTRIEN Maga miniszter?

JENŐKE Isten őrizz!
POTRIEN Bohóc?
JENŐKE Jelentem, író vagyok!
POTRIEN Akkor írjon nekem egy díszlépést, haha! Bumm!
Bumm! Bumm! Hahaha!

Kínos csönd, nézik

POTRIEN Háháááááá! ... Khm... De mondja csak... mit keres maga a légióban?
JENŐKE Heti négy frank ötvenet!
POTRIEN Ne tetesse magát hülyébbnek!
JENŐKE Kinél?
POTRIEN Azt kérdeztem: miért jelentkezett? Ó! Csak nem légiósregényt ír?
JENŐKE Jelentem, légiósból van most a legjobb kereslet!
POTRIEN És maga idejött kicsit körülnézni, sétafikálni, élményeket gyűjtögetni –
JENŐKE Nem, kérem, arra ott a könyvtár... Én dolgozni jöttem, őrmester úr!
POTRIEN Hogyhogy?
JENŐKE Írni. Tudja, az írás nehéz mesterség, vagyis... hogy mondjam... fényűző mesterség, idő kell hozzá és végtelen nyugalom, és otthon sok a gyerek, kicsi a lakás –
POTRIEN Feküdj! Föl! Vigyázz! Gólyaállítás! Hússzor!
JENŐKE *(csinálja, közben)* Itt, kérem, ideális. Legalább háborúszom is egy keveset, leadom a feszültséget, különben se mondja senki, hogy csak a köldökömet vakarom. Azonkívül a kiképzésen nincs időm írói válságba esni, érti, elsüppedni agyam szürke mocsarában, meg itt van a szép sárga homok, meg itt vannak a csillagok, meg itt az őrmester úr, aki vigyáz rám, és elvezet engem oda – oda – oda – a ködön túl... *(Elájul)*
POTRIEN Mi a franc van a ködön túl? *(Felrugdossa)*
JENŐKE Az uuu... utolsó fejezet, őrmester úr... khhhhiiii...
POTRIEN Mit mondott?! Mit mondott?!
JENŐKE Illetve a pénztár.

Csőnd

POTRIEN *(kelet felé mutat)* Fiúk, a pokolba is! Ma megmentjük a légió becsületét! Ma este hatig eljutunk a pénztárba, avagy becsület istenemre –
ÍRÓK Hurrá! Éljen az őrmester úr! Vivát! Előre! Pénztár vagy halál! Pénztár vagy halál!
POTRIEN Anavant! Utánam! E...rt... van... mössh!!! Egraap... rd!!!! Gyerünk! Gyerünk! *Marchez vagy crevez!* Mész vagy megdöglesz – ez legyen a jelmondatunk!

Pokoli út a mocsáron át az egyre sötétebb, sűrű, vad vadonba...

ÍRÓK *Marchez vagy crevez!*
BARTHOLDY Gambiáig... Gambiáig. Csekélység.
NÉVHÁMOS Csak Timbuktu jussunk keresztül!
DOSTOJEWSKY Kössétek meg rongyokkal a nadrágotok végét, mert a piócák mindenhova befurakodnak.
JENŐKE Mocsáron megyünk?
IGLADYS A mocsár már az őserdő nyitánya.
JENŐKE Sár hogy bugyog.
NÉVHÁMOS Micsoda forráság repeszi ezt a bűzhödöt levegőt.
PUSKENOVICS De szépen mondtad, költőkém!
JENŐKE Ötven fok, menni kell! *Marchez vagy crevez!*

IGLADYS Ménkü ebbe a mocsárba! Ez aztán finom hely, mondhatom.
BARTHOLDY Hagyjatok itt! Hagyjatok itt!
DOSTOJEWSKY Öntsetek rumot a szájába! Masszírozzátok a szívét!
POTRIEN Fölkelni, gazember! Menj tovább, vagy ütök!
MIND *Marchez vagy crevez!*
PUSKENOVICS Menj vagy dögölj meg!
BARTHOLDY Halló! Halló! Hiszen ez a Szép Ilonka-völgy! Hazaértünk! Ott a villamos!
POTRIEN Kapjátok nyakon, vizionál! Tömjétek belé a kinint!
IGLADYS Santa Madonna! Skorpió! A pokol jóval kellemesebb –
PUSKENOVICS Te aztán tudod.
BARTHOLDY Mondjátok meg az utókornak: a költő elesett! Lord Byron vagyok!
IGLADYS Lord Byron... még ilyenkor is henceg a szerkesztő úr...
DOSTOJEWSKY Megyünk, megyünk, nem leülni! Viperák vannak itt!
NÉVHÁMOS Én azt hiszem, örökre megpihenünk itt.
DOSTOJEWSKY Ostoba vagy. Menni és menni. Addig van remény.
POTRIEN *Marchez vagy crevez!*
NÉVHÁMOS Köszönöm. Köpök az egészre!
PUSKENOVICS Senkit se kényszeríthetünk. A gyöngék és a gyávák maradjanak.
JENŐKE De hát hogy jutunk ki innen? Ezer és ezer kilométer, csak erdő, csak erdő, sivatag, erdő, erdő, sivatag, erdő!
BARTHOLDY Az emberélet útjának felén egy nagy sötétlő erdőbe jutottam, mivel az igaz utat nem lelém –
PUSKENOVICS Kuss, Dante, pofa be.
JENŐKE Lehet, hogy helyes irányba megyünk, és akkor hatra elérjük a pénztárt, gyerekek.
PUSKENOVICS Micsoda siránkozó, gyáva társaság, *carramba!*
DOSTOJEWSKY *Carramba* – finom beszéd egy dzsungelben, igazán megválogathatná a szavait...
PUSKENOVICS Nesze!
DOSTOJEWSKY Csak hagyd! Csak hagyd!
PUSKENOVICS Hadd verem szét a pofáját!
DOSTOJEWSKY Aki verekszik, golyót kap! Így nem lehet viselkedni egy dzsungelben! Fúj!
POTRIEN Fiúk! Mindenki uralkodjon magán! *En avant! Marchez vagy crevez!*
PUSKENOVICS Az istennyila...
NÉVHÁMOS Itt gebedünk meg.
PUSKENOVICS *Nom du nom*, az ördög játszik velünk.
DOSTOJEWSKY Mit gondol, kérem? Mi ez itt, kávéház?
BARTHOLDY Eresszetek ki!
JENŐKE Honnan?
BARTHOLDY Nem látok ki, évek óta –
NÉVHÁMOS Mert nincs egy gondolatod.
IGLADYS Noked talán van?
BARTHOLDY Van – nincs – van. Nincs. Semmi közöm semmihez, lebegek.
IGLADYS Öreg, unott, fáradt, már férfi se.
JENŐKE Ez hogyhogy?
IGLADYS Egyszer egy lánnyal összenéztünk – tessék, ott megy életem szerelme, átment a túloldalra, úgy néztem utána, nem is fáj, minek... minek... már nem is fáj, menj csak, fáradt vagyok...

NÉVHÁMOS Mert mindig valami egetverőt akartál írni! Jó lett volna egyszer egy hülyeséget!
 IGLADYS De hiszen folyton csak hülyeséget –
 NÉVHÁMOS Sűrű, sötétlő. Nem érdekel a pénztár, gyerekek, már a pénztár se érdekel.
 IGLADYS Mész, és keresed a páfrányok alatt – nem tudod, hol van, és nem tudod, mi az. De mész, keresed, botorkálsz, rohansz a sötétben, és nem tudsz leállni, te szerencsétlen.
 JENŐKE Pióca!
 BARTHOLDY És mindig egyedül, komám, csakis egyedül.
 NÉVHÁMOS Persze, a rettegés virtuóza vagy: úgy játszol a szorongásodon, mint egy Stradivari-hegedűn.
 PUSKENOVICS Őrmester úr! Ezek most akarnak esztétizálni!
 POTRIEN *Canaille!* Aki esztétizál, lelövöm! *Marchez vagy crevez!* Nyálas banda!
 DOSTOJEWSKY Fény a távolban!
 JENŐKE Tényleg... ott pislákol valami.
 DOSTOJEWSKY Talán egy hullatároló?
 POTRIEN Nem. ... A pénztár.
 JENŐKE Mi?
 PUSKENOVICS Ott! Ott a pénztár! Most húzzák le a redőnyt!
 POTRIEN Hány óra van, fiúk?
 DOSTOJEWSKY Öt óra ötvenkilenc.
 MIND Futás!!!

7.

Az 594-ik kisbolygó. A bankelnök dolgozik az asztalnál. Nany toporog, nyakában sál, kezében levél

NANY Jó napot! Elnök úrnak kialudt a cigarettája.
 BANKELNÖK Három meg kettő az öt. Öt meg hét az tizenkettő. Jó napot. Tizenkettő meg hét, nem érek rá, tizenkilenc, rágyújtani. Tehát mindösszesen ötszázegymillió-hétszázötvenkilenc –
 NANY Mi?
 BANKELNÖK Ilyen kis izé... már nem is tudom... Annyi dolgom van! Én komoly ember vagyok – ötszázegymillió –
 NANY – hétszázötvenkilenc – micsoda? Részvénypakett?
 BANKELNÖK Nem, ilyen kis bigyó az égen –
 NANY Légy?
 BANKELNÖK Dehogy! Olyan kis csillagó.
 NANY Döglégy!
 BANKELNÖK Nem, nem, azok az aranyos kis izék, amin maguk ábrándozni szoktak.
 NANY Ahá, csillagok.
 BANKELNÖK Az, az, jól mondja!
 NANY És mit csinál evvel a töméntelen sok csillaggal?
 BANKELNÖK Hogyhogy mit? Számlát írok, és beteszem a bankba. Kezelem, leltározom, levonom, kiadom –
 NANY Érdekes. Sőt költői.
 BANKELNÖK Maga mit akar?
 NANY Levelet hoztam.
 BANKELNÖK Vigye az iktatóba. – Kettő meg öt az hét – még mindig itt van?
 NANY Nem viszem az iktatóba.
 BANKELNÖK Miért?
 NANY Megígértem egy fiatalembernek, hogy lerakom ide, az elnök úr asztalára –
 BANKELNÖK Rakja. Mehet.
 NANY És elolvastatom...

BANKELNÖK Jól van, jól van, jól van.
 NANY Itt maradok, és megvárom a választ.
 BANKELNÖK Nem akar inkább elmenni?
 NANY Nem.
 BANKELNÖK Biztos?
 NANY Ki van zárva.
 BANKELNÖK Olvassam el?
 NANY Tessék...
 BANKELNÖK De miért?
 NANY Majd meglátja.
 BANKELNÖK A maga két szép szeméért?
 NANY *(elővesz egy pisztolyt)* A két szép szememért...
 BANKELNÖK Hoppá. *(Olvas)* NINCS KEGYELEM! BANDA NEM ISMER IRGALMAT! HA E SOROK ÁTADÓJÁVAL HARMINCEZER DOLLÁRT KÜLD, ÚGY MEGMENTI HOZZÁTARTOZÓIT. ELLENESETBEN TÉ CSALÁDTAGJAITÓL MÁRIS ELTEKINTHET. MARADTUNK VÉRFAGYASZTÓ TISZTELETTEL:
 NANY A halálfejesek. Csontváz, margó, sorminta, köszönöm.

9.

A tejszarnok. Égőszemű a Nany ölében zokog

NANY Na... na... kispofám... te víziló, de nehéz vagy... naaa... ne pityeregj már, olyan unalmas... háp! háp! Ott repül a bankelnök! De hülyén nevezsz! Mi az, mi baj? Atyaisten!
 ÉGŐSZEMŰ Semmi, semmi.
 NANY Hozzak vizet?
 ÉGŐSZEMŰ Ne! Ne!
 NANY Inkább sírjál, azt már megszoktam. Hagyd abba! Olyan fura a fejed. Teljesen meg fogsz örülni, szedd már össze magad!
Berontanak az írók
 PLACK Nanykám! Hat túros lepény rendel!
 NANY Nem látja, hogy szoptatok? ... Jenőke?
 PLACK Hol a nap hőse! Hol az ifjú zseni! Kérem, mindenki akassza a fogásra a babérkoszorúját! Fanfárok! Nanyka, mesélhetem?
 NANY Minek kérdi, úgymondja –
 PLACK Épp húzták le a redőnyt. Mondom a portásnak: „Várjon! Várjon, Gordon! Várjon! Micsoda öröm, hogy maga itt van!” Azt mondja: „Tűnés a fenébe!” „Gordon – mondja –, nem ismerek magára!” „Ez majd később lesz – mondja –, ha fejbe vágtam a redőnyhúzóval.” „Milyen jókat mond az öreg Gordon, csupa tréfa és filozófia –”
 NANY Nem lehetne gyorsabban?
 PLACK Hadarjak?
 PUSKENOVICS Kissé tömörebben...
 BATHOLDY Sűrítve...
 IGLADYS Intenzíven.
 PLACK Khh... „Mondja, Gordon, miért nem ír maga, az isten szerelmére? Vallja be, hogy maga írta álnéven a három legjobb regényt –”
 PUSKENOVICS Három? Mi ez a három?
 PLACK Egy: *Titokzatos csontváz*; kettő: *Kísértet az örültekházában*; három: *A varázshegy*.
 DOSTOJEWSKY Tényleg ő írta?
 PLACK Ki más? Mondom: „Gordon, öreg szivar, ülj le és mesélj, hogy ne szakadjon ránk oly hirtelen az éj!”

PUSKENOVICS Erre fejbe vágta a redőnyhúzóval.
IGALDYS Jött a szerkesztő...
PLACK „Ó, üdvözlég, főszerkesztő, malaszttal teljes, elhálásztam neked a világ legjobb regényét! Ez a nyavalyás Pii Howard, egy nemzetközi zseni, éppen Londonba akarta vinni *A néma írógép titkát* –”
JENŐKE *(bejön, elázva)* Zajtalan írógép – zajtala...
PLACK „Nekem a szerkesztő úr tíz pengőt adott, hogy többet be ne tegyem ide a lábam. Én az ilyen gesztusokat nem felejttem el: idecipeltem ezt a pasast, erőszakkal!”
NANY Mit mondott a szerkesztő?
IGLADYS Hogy adja vissza a tíz pengőt, és hozzánk vágta a hamutálcát.
PLACK „Nem én tettem be a lábam – mondom –, hanem az Írók Kongresszusa! És maga egy Nobel-díjas barom, tessék, ímé, a kézirat, és hol a pénztár? Hol a pénztár?”
NANY Kifizették?
PUSKENOVICS Be volt zárva. De ez a Dzsi Dábljú olyan ügyesen feltörte –
IGALDYS A főszerkesztő is gratulált neki.
PLACK Dostojewsky: ez egy remek pasas! Ez tisztességesen lop – DOSTOJEWSKY – és gyilkol.
PLACK Őszintén! Nem álszenteskedik, hogy fogom más regényét, és egy oázist átnevezek erődnék, egy seriffet kanadai csendőrnek! Ez művész, maguk alattomos plagizátorok!
NÉVHÁMOS Rendben van, de hol a pénz?
PUSKENOVICS Harminc pengőt kapott ez a marha Jenő.
BARTHOLDY Öten vagyunk benne a boltban –
PLACK Holnap írunk három Pii Howard-regényt! Csinálunk egy trösztöt, fiúk, egy agytrösztöt!
JENŐKE Nézze, Plack, ha kedvem lesz, írok. Maga nagyon furán beszél velem –
NÉVHÁMOS Hol a pénz?
JENŐKE Milyen pénz?
IGLADYS Hogyhogy?
NÉVHÁMOS Hogyhogy milyen pénz?
JENŐKE A tiszteletdíjam?
NANY Jenő, ne hülyéskedj...
JENŐKE Rohadt banda.
NÉVHÁMOS Várjunk, egy pillanat. Maga belerakta a léggömbömet –
JENŐKE A maga léggömbjét?
NÉVHÁMOS Igen!!
JENŐKE És maga? Maga honnan szedte azt a léggömböt?
NÉVHÁMOS A zsenimből, kérem!
JENŐKE Persze! Egy francia képes újságból, engem nem ver át. „Bukfenceidet akarom látni!” – ez magának magyar? Ez, kérem, egy pokoli fordítás: „*Je veux voir les culbutes que tu fais, mignon!*” Engem nem ver át!
NANY Jenő! Hol a pénz?
JENŐKE Tönkretették az évszázad regényét! Telerakták a maguk hülyeségeivel! Bandzsa Yvonne! És még én fizessek, köszönöm...
MIND Hol a pénz?!

JENŐKE Glutty...

PUSKENOVICS Az egészet elittad?

JENŐKE Természetesen. Önpusztító művész vagyok. Adjatok egy cigarettát.

PLACK Ejha! Ez remek!

ÉGŐSZEMŰ Tessék, itt van maguknak ötven dollár, elég lesz?

DOSTOJEWSKY Ez honnan?

PLACK Maga is kirabolt valakit? Kit?

NANY Megkereste...

DOSTOJEWSKY Hogyan?

NANY Megírta a levelet a bankelnöknek, én vittem át – PUSKENOVICS És adott az elnök?

PLACK Mennyit?

NANY Harmincezer dollárt.

Csönd

ÉGŐSZEMŰ És tudják, mennyit írtam ezért?

NÉVHÁMOS Mennyit?

PLACK Csönd.

ÉGŐSZEMŰ Egy oldalt.

NANY De milyen oldalt!

ÉGŐSZEMŰ Leírtam a gyermekkoromat...

NANY Csak az igazat. Csakis az igazat...

ÉGŐSZEMŰ Azért az meg volt írva rendesen.

IGALDYS Leszakadt az asztal, mi?

BARTHOLDY Meg a mennyezet, mennyezet!

NANY Az elnök elolvasta, megtörülte a szemét, azután elővette a pénzt a fiókból –

PLACK Harmincezer! Nagy Isten! Már elnézést, de nálunk ilyet csak regényben lehet, de egy ilyen szeméért semmit se fizet a kiadó.

DOSTOJEWSKY Nanyka, azért törülje le az asztalról ennek az úrnak az ujjlenyomatait.

NANY Menj, kicsim. Rakd el a pénzedet, és eridj...

ÉGŐSZEMŰ Egy ezrest...

NANY Menj a fenébe...

ÉGŐSZEMŰ Hiszen maga nélkül, Nanyka...

NANY Vár Evelyn!

ÉGŐSZEMŰ Evelyn várhat még...

NANY Dehogy várhat! Vakarózzik szegény, tele van kiütéssel!

ÉGŐSZEMŰ Most mért haragszik? Mért rontja el az örömet?

NANY Fiúk, itt van a túrós sütemény! Jenőke, vidd ki az uraknak, de le ne ejtsed. A Plack úrnak hat jár...

PLACK Aranyom... És hat kávé...

MIND Jenőke!!!

JENŐKE *(leejtette)* Már elnézést... Művész vagyok, nem artista...

NANY Jó étvágyat. – *(A fiúhoz)* Még mindig itt vagy?

ÉGŐSZEMŰ Istenem...

NANY Ne sírj megint! Jaj! Fúj!

ÉGŐSZEMŰ Most menjek Evelynhez?

NANY Nem találsz oda? Elkísérlek?

ÉGŐSZEMŰ Maga meddig marad?

NANY Miért?

ÉGŐSZEMŰ Na. Mindegy. Megyek.

NANY Jó.

ÉGŐSZEMŰ Viszontlátásra. És köszönöm.

NANY Én köszönöm.

Égőszemű kimegy

PLACK Ne sírj, szívem, mindjárt visszajön...

NÉVHÁMOS Dehogy jön! Vesz egy Chevroletet, rohan, lenyomja a géplakatost...

PLACK Várjátok ki, ez dramaturgia... Ötig számolok... Jenőke, sróföld föl a zongorát... Egy... kettő... három... négy...

ÉGŐSZEMŰ *(bejön – Nanyának)* Csak azt akarom kérdezni, hogy –

Felsír a melódia gépzongorából

NANY Igen?
BARTHOLDY Na! Plack! Mit piszkál a tányéromba?
PLACK Pssz...
NANY Igen? ...
ÉGŐSZEMŰ Nem látta a késemet?

Csend

NANY Milyen kés volt?
ÉGŐSZEMŰ Acél. Keskeny penge, kissé hajlott...
NANY A nyele?
ÉGŐSZEMŰ Kagyló... Egy húszcentis kagylóritkaság.
NANY Nincs a hátamban? (*Hátat fordít*)
ÉGŐSZEMŰ Na jó, nem zavarok tovább.
NANY Szia.
ÉGŐSZEMŰ Mért nem lehet szépen elköszönni?

Csend. Égőszemű kimegy

... NANY És a szóda? A szódát ki fogja kifizetni, talán Puskin?!

... *Kiszalad utána*

... PLACK Egy... kettő... három... négy... öt!

... *Semmi. Nem jönnek vissza. Az írók ülnek, rágják a süteményt, és vakaróznak*

... *Némafilmzenét játszik a gépzongora*

... FINÁLÉ

... *Nany álma, némafilmritmusban:*

... *Nany nercbundában érkezik, karonfogva főkönyvelő urával, a filmszínházba. Az Égőszemű ifjúnak kackiás bajsza, keménykalapja, sétatálcája van. Leülnek, nézik a szerelmes filmet, Nany az ura vállára hajtja a fejét. Mögöttük a hét roszcsont kölykük roszszalkodik*